

ŽIVA ZAJEDNICA

Siječanj-veljača/Januar-Februar 1985.

D2384E

Broj **1/2** (58)

»LEBENDIGE GEMEINDE«

MITTEILUNGSBLATT DER
KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN
ERSCHEINUNGORT FRANKFURT AM MAIN

CIJENA/PREIS 1,-DM

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH MISIJA

Slavenska Evropa mnogo duguje sv. braći Ćirilu i Metodu

Ivo Dulčić, „Sv. Ćiril i Metod“. Njihovo nasljeđe – glagoljica – „najdragocjenija je baština i kulturna tekovina Hrvata“.

Rođeni su od brojne obitelji u grčkom gradu Solunu u prvoj polovici IX st. Otac im bijaše viši vojni službenik (drungar). Obojica stekoše temeljito obrazovanje: stariji brat stupi u carsku službu, ali je napusti i uđe u samostan uzevši ime Metodije. Mlađi, Konstantin, posta u Carigradu glasovit profesor, s učenosti zvan 'Filozof'; kao takav bi imenovan Patrijarhovim bibliotekarom i tajnikom. Posta svećenikom i krenu u misijski rad najprije među Arape a onda među Hazare na obalama Crnoga mora. God. 863. na molbu izaslanstva moravskoga kneza Rostislava braća Konstantin i Metodije određeni su za misiju među Slavenima u Velikoj Moravskoj. Priredivši najpo-trebnije, u prvom redu crkvene knjige i slavenski prijevod nužnog izbora iz Biblije (sve ispisano novo-iznađenim pismenima!), s malom četom učenika krenuše put Srednje Evrope – u Podunavlje. Narod ih dočeka toplo i srdačno. Metoda njihova rada, osobito upotreba

(nastavak na sl. str.)

U ovom broju

- Slavenski apostoli str. 1–2
- Crkva povezuje ljude str. 2–3
- R. Frangeš-Mihanović str. 4–5
- Kršćansko svjedočenje str. 5–6
- Utjecaj katolicizma u Indiji str. 6
- Euharistija – izvor kršćanskog života str. 7–8
- Nikolinje i Božićne proslave str. 9–12
- Iz naših misija str. 13–19
- Hrvatski duhovni nagovori na WDR-u str. 17
- „Bosanski konzulat“ str. 18
- Angriffe zurückgewiesen S. 20

Crkva povezuje iseljenike s domovinom i s narodom

Kardinal Kuharić vodi očinskom ljubavlju brigu o iseljenoj hrvatskoj Crkvi. Na slici: naš Kardinal, limburški biskup Kamphaus i naddušobrižnik p. Dukić.

(nastavak s prednje str.)

narodnog (tj. ondašnjega slavenskog) jezika u bogoslužju, pobudi u jednih zanimanje i oduševljenje a u drugih čuđenje, zavist i oporbu. Franačko-njemački kler tuži ih Papi u Rim. Nije bilo druge nego k njemu na opravdanje. Pođoše u pratnji najdarovitijih učenika noseći sa sobom i slavenske obredne knjige. Papa Hadrijan II primi ih svečano (867), odobri djelo i dopusti da u bazilikama rimskim služe liturgiju na slavenskom jeziku. Bijaše to golem uspjeh i radost za njih. U Rimu su učenici bili zaređeni, neki u niže službe a drugi za svećenike. Svećenikom posta i Metodije. Konstantin međutim teško oboli i nakon kraćeg bolovanja umrije 14. veljače 869. Bile su mu svega 42 godine. Prije smrti zaželje postati redovnik pa obuče monašku halju i promijeni ime u Kiril / Ćiril. Pokopan je u Rimu, u crkvi sv. Klementa.

Metodije se vrati u Moravsku i nastavi rad, ali u neprekidnoj borbi s tegobama. Papa ga uto imenova nadbiskupom srijemskim ili panonskim. To mu pribavi novih nevolja. Izazvaše ga pred crkveni sud u Njemačku, podvrgoše poniženjima, čak ga dvije i po godine dr-

žahu zatočena (možda u samostanu Ellwangen). Na zahtjev pape Ivana VIII bio je oslobođen. Dopršivši prijevod Svetog pisma i drugih važnih knjiga na slavenski, shrvan neumornim radom, umro je 6. travnja 885. Ne zna se gdje mu je grob.

Malo poslije smrti Učiteljeve nadođoše crni dani za učenike. Bili su protjerani. Samo je manji dio (na čelu s učenikom Gorazdom) ostao u zemlji, ali se njihovo djelo jedva održalo. Druga, najbrojnija, skupina siđe niz Dunav i prijeđe u Bugarsku: tu razviše zadivljujuću djelatnost oko Preslava i u zapadnoj Makedoniji oko Ohridskog jezera. Među njima su najpoznatiji: Kliment i Naum Ohridski, Sava, Angelarij i Lavrentije. Odatle se utjecaj cvatuće slavenske kulture širio po Balkanu (u Srbiju i Bosnu), čak i u daleku Rusiju. Treći dio protjeranih učenika (ni jednomu ne znamo ime!) stigne k nama na Jadran: u Dalmaciju, Hrvatsko primorje i Istru, i dalje u Liku i Krbavu. Ovi su u našim stranama zasadili **glagoljicu**, koja se od onih vremena sačuvala sve do XX stoljeća. Najstariji spomenici Hrvata, pisani narodnim jezikom, glagoljički

(Iz propovijedi kard. Kuharića na Iseljenički dan u zagrebačkoj katedrali)

... Ima jedan veliki problem u suvremenom životu pojedinih naroda, i našeg hrvatskog naroda, a to je iseljeničtvo. Najnaravnije je da svaki narod živi svoj identitet, svoje zajedništvo na svom tlu koje se zove domovinom. Najnaravnije je i poželjno da svaki čovjek i svaki sin svoga naroda i svaka kći svoga naroda ima na tom svom tlu svoj kruh, svoju mogućnost dostojnog života. Svaki narod u svojoj svijesti identiteta želi živjeti svoj mir, svoju parvednost, svoju slobodu, svoje zajedništvo. Sada se na tom narodnom biću otvara, možemo reći, velika rana. Ta velika rana je iseljeničtvo – da su mnogi sinovi i kćeri jednoga naroda, a tako i našeg hrvatskog naroda, morali u raznim okolnostima, zbog raznih uzroka napustiti domovinu, otići iz svog zajedništva u tuđi svijet, među tuđe narode. Tu su se onda ot-

su: Valunska ploča na Cresu, Plominski i Grdoselski natpis u Istri, Krčki natpis i znamenita Bašćanska ploča na Krku – „magna charta“ nacionalne kulture: na njoj je prvi put ime našeg vladara zapisano domaćim jezikom i pismom: **Z'v'nimir' kral' hr'vat'sk'i** (oko god. 1100). Glagoljicom je tiskana prva hrvatska knjiga: „Misal po zakonu rimskoga dvora“ (1483). Glagoljicom je novo izdanje slične knjige tiskao u Rijeci (1531) Šimun Kožičić Benja, Zadrani i biskup modruški ili krbavski, naslovivši ga jednostavno **Misal hruacki**.

Sveti Ćiril i Metodije idu u red najistaknutijih likova kršćanske kulture ne samo davnoga IX stoljeća nego crkvene povijesti uopće. Papa Ivan Pavao II proglasio ih je 1980. (zajedno s Benediktom) **suzaštitnicima Evrope**. I s pravom: zadužiše slavensku Evropu davši joj pismo, prve knjige i književni jezik.

Budući da je njihovo nasljeđe, glagoljica, „najdragocjenija baština i kulturna tekovina Hrvata“ (Nada Klaić), red je da u toku 1985. naš narod dostojno obilježi tisuću i stotu obljetnicu smrti svetog Metodija (885 – 1985).

Anton Benvin

vorili osobni problemi, obiteljski problemi i, možemo reći, nacionalni problemi.

Zanimljivo je da je za taj problem imao posebnu osjetljivost naš blagopokojni kardinal Franjo Šeper. Kad se za vrijeme Drugog vatikanskog sabora studirala konstitucija „Crkva u suvremenom svijetu“, on 9. studenoga 1964, dakle prije 20 godina, govori:

„Između mnogo toga dobrog, dapače izvrsnoga, što se u ovom tekstu čita o promicanju solidarnosti obitelji naroda, potkrala se neka, kako se meni čini, praznina koja se svakako treba popuniti: nema ništa o problemu iseljenja ljudi iz zemlje u zemlju, što se danas obično naziva iseljeničko pitanje. Ne može biti pravog govora o solidarnosti među narodima a da se ne govori o pitanju iseljavanja i useljavanja, dapače treba reći da je pitanje iseljenika pravi kamen kušnje te solidarnosti. Problem iseljenika, nastavlja nadbiskup Šeper, je stvarno mnogostruk: postoje politički iseljenici, čija jedna sudbina treba također taknuti savjest solidarnosti među ljudima i narodima, jer se pravo na političku slobodu u današnjem svijetu općenito ubraja među prava koja se ne mogu nijekati nedužnoj osobi... No ja sada, podsjetivši samo ukratko na pitanje plitkih iseljenika, želim vratiti vašu pažnju, Oci, na pitanje seljenja zbog ekonomskih razloga.”

... Drugi vatikanski sabor je prihvatio taj intervent našeg nadbiskupa i progovorio je u svojoj Konstituciji „Radost i nada“ u br. 66 o problemu iseljenika, osobito radnika. Tu Sabor kaže: „Što se tiče radnika koji dolaze iz drugih naroda ili zemalja a koji svojim radom pridonose ekonomskom razvoju nekog naroda ili kraja, valja se brižno čuvati svake diskriminacije u naplaćivanju ili uvjetima rada. Osim toga, treba da ih svi, a napose javne vlasti, drže ne pukim sredstvima proizvodnje, nego osobama i pomognu da dovedu k sebi svoju obitelj i da si pribave pristojan stan te da se zalažu za njihovo uključanje u društveni život naroda ili kraja koji ih prima. No ipak koliko je moguće neka se izvori rada stvaraju u njihovim krajevima.” Time naglašava Sabor da bi svaki čovjek trebao imati mogućnost da živi u svojoj domovini, da radi u svojoj domovini i ostvaruje čovjeka dostojan život. Kada je situacija pojedinih naroda takova da ljudi sele i traže bolje uvje-

te života, Sabor se zalaže da čovjek koji dođe u zajednicu drugog naroda bude prihvaćen kao osoba, da bude poštivano njegovo dostojanstvo...

Sad dolazi naše treće zajedništvo – osim obiteljskog i osim nacionalnog – a to je crkveno zajedništvo. To je svrhnaravno, milosno zajedništvo; zajedništvo u Isusu Kristu Otkupitelju, zajedništvo u Općinstvu svetih. Baš kroz to zajedništvo po Crkvi naši su iseljenici na osobit način povezani s domovinom i s narodom. To su duhovne veze koje ih podržavaju u svijesti odakle su došli, gdje su njihovi korijeni, kakvu su baštinu sa sobom donijeli i koje vrijednosti su primili u svojoj obitelji u kojoj su rođeni i u domovini gdje su živjeli svoje djetinjstvo i svoju mladost. Crkva ih povezuje, naša domaća Crkva preko Crkve u koju su ušli. Tako se u Crkvi osjećaju kao kod kuće; nisu tako udaljeni, nisu zaboravljeni, nisu prezreni. Crkva ih povezuje – i ova domaća koja im šalje svećenike i ona koja ih prima – da osjete da je Crkva svuda po svijetu jedna velika Božja obitelj koja ljude raznih naroda i raznih jezika i kulturnih baština ipak povezuje u jedno bratstvo...

Naš blagopokojni nadbiskup kardinal Franjo Šeper rado se odazivao na pozi-

ve naših misionara da posjeti u pojedinim zemljama naše iseljenike. Rado je to činio i sa srcem je to činio. Koliko god mu je bilo moguće i zdravlje mu dopuštalo on je obilazio naše misije. Premda je živio u središtu Crkve i surađivao sa Svetim Ocem, gdje se zaista mogao osjećati kao kod kuće, uvijek je duboko osjećao udaljenost od svoga Zagreba i od Hrvatske. I sebe je znao nazivati iseljenikom, radnikom izvan domovine. Kad god je dolazio na koji dan od mora u Zagreb, na odlasku se vidjelo – premda je on skrivao svoje osjećaje – da mu je teško otići iz domovine. Zato je i želio da poslije smrti njegovo tijelo počiva u Zagrebačkoj katedrali očekujući dan uskrsnuća.

Danas na blagdan Svete Obitelji, a isto tako na Iseljenički dan – uključujući u molitvu spomen blagopokojnog kardinala Franje Šepera na godišnjicu njegove smrti, molimo za naše obitelji, za naše iseljenike, da žive svoj život po Evanđelju Isusa Krista, našeg Spasitelja. Neka On bude središte našeg trostrukog zajedništva: obiteljskog, narodnog i osobnog. Povjerimo to zajedništvo posebnoj zaštiti Presvete Bogorodice, da Isus, svjetlo svijeta, rasvjetljuje svakog čovjeka. Amen.

Hrvatska zapadnoevropska pastva (siječanj 1985.)

ZEMLJA		Svećenici			soc. radnici			past. suradnici		
		Bisk.	Redov.	SVI	Sestre	Laici	SVI	Sestre	Laici	SVI
Austrija	8 misija	3	10	13	-	-	-	5	-	9
Belgija	2 misije		2		-	-	-	1	-	1
Luxembourg	1 misija	Iz Liegea u Belgiji								
Danska	1 misija	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Francuska	4 misije	3	3	6	-	-	-	4	-	4
Italija	2 misije	1	1	2	-	-	-	2	-	2
Nizozemska	1 misija	-	1	1	-	-	-	-	-	-
Norveška	1 misija	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Njemačka	81 misija	33	73	106	6	93	99	52	49	101
Španjolska	1 misija	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Švedska	3 misije	3	1	4	-	-	-	-	-	-
Švicarska	6 misija	-	8	8	-	-	-	-	6	6
Vel. Britanija	1 misija	1	-	1	-	-	-	-	-	-
Ukupno:	112 misija	46	100	146	6	93	99	64	59	123

R. Frangeš-Mihanović, veliki kipar

Na izlazu iz zagrebačkog Glavnog kolodvora prolaznik, namjernik ili putnik, zaustavlja svoj pogled na golemom kipu prvoga hrvatskog kralja Tomislava. Ponosni jahač na konju, okrenut prema kolodvoru kao da muški i viteški želi, uz pozdrav, upozoriti došljake na povijest, zemlju i grad u koji su stigli. Kip je djelo Roberta Frangeš-Mihanovića, jednoga od utemeljitelja Umjetničke akademije u Zagrebu, srijemskog Hrvata koji je svojim radom bio pokretač i predvodnik likovnog života u Zagrebu, suutemeljitelj Društva hrvatskih umjetnika.

1. Životopis velikog kipara R. Frangeša-Mihanovića je bogat. Rođen je 2. li-

stopada 1872. u Srijemskoj Mitrovici, a kad je završio Obrtnu školu u Zagrebu (1889.) nastavio je školovanje na Obrtnoj školi u Beču gdje su mu bili učitelji A. Kühne i O. König. U istom je gradu nastavio izobrazbu na Umjetničkoj akademiji kod K. Kundmanna. Boravio je neko vrijeme u Parizu gdje je učio kod A. Rodina.

Od god. 1905. do 1907. djelovao je kao nastavnik na Obrtnoj školi u Zagrebu, u ustanovi gdje je i sam stjecao znanje, a zatim je od god. 1907. do svoje smrti 12. siječnja 1940. bio profesor skulpture na Umjetničkoj akademiji u Zagrebu. Odgojio je čitav naraštaj mladih kipara, os-

novao je ljevaonicu u Zagrebu i doveo prve ljevače. Zauzet je bio oko umjetničkog života u Zagrebu i Hrvatskoj.

Jamačno u kiparov životopis treba uključiti također izložbe na kojima je sudjelovao. Od **Milenijske izložbe** u Budimpešti god. 1896. pa do god. 1935. kad je u Frangešovu ateljeu priređena retrospektivna izložba, kipareva djela bila su na izložbama u **Kopenhagenu** (1897.), na Prvoj izložbi **Društva hrvatskih umjetnika** (1898. – 1899.), u **Parizu** (1900.), **Pragu** (1903.), **Bogradu** (1904.), **Sofiji** (1906.), **Münchenu** (1909.), **Bruxellesu** (1910.), pa opet u **Parizu** (1919.) i **Beogradu** (1922.).

Nakon umjetnikove smrti priređena je **Retrospektivna izložba Roberta Frangeša Mihanovića** u Zagrebu, god. 1959.

O Frangešovoj umjetnosti i njegovu značenju u razvitku hrvatske kulture pisali su brojni naši pisci i stručnjaci: M. Nikolić, Vl. Lunaček, I. Kršnjavi, Lj. Babić, Z. Marković i drugi. Ni jednome od prosuditelja Frangešova djela nije promakla spoznaja, da je umjetnik svojim radom, svojim likovnim oblikovanjem udario pečat jednoj epohi hrvatske likovne umjetnosti.

2. Kad je Iso Kršnjavi nakanio urediti unutrašnjost zgrade **Bogoštolja** i nastave u Zagrebu god. 1891. pozvao je mladog R. Frangeša neka u tome sudjeluje. Ondje je umjetnik izveo četiri brončana reljefa za svečanu dvoranu: **Filozofiju**, **Medicinu**, **Justiciju** i **Teologiju**, a prvi portret je izradio god. 1893. (**Rimljanin**); zatim su slijedili: **Portret bake**; **Portret Vatroslava Lisinskog**; **Portret Ivana Zajca** i drugi.

Za posjetitelje zagrebačke prvostolne crkve zanimljiv je reljef **Sv. Trojstva** što ga je Frangeš uradio za portal, a svojedobno je izazvao rasprave zbog slobodne koncepcije.

Treba upozoriti da je Frangeš prvi među hrvatskim likovnim umjetnicima koji je radio medalje i plakete umjetničke vrijednosti (**Pastuh**; **Gonič obuzdava bika**; **Vinogradari**).

Iz svoga pitomog Srijema, negdje u svoje biću ponio je Frangeš spomen na blago rasuto po srijemskim poljima i pašnjacima. Nazvali su ga, naime, prvim hrvatskim animalistom, jer je izradio niz skulptura domaćih životinja, a najviše konja (u Modernoj galeriji u Za-

Kip kralja Tomislava pred Glavnim kolodvorom u Zagrebu, rad Roberta Frangeša-Mihanovića

Izabrali smo za Vas

grebu: **Bik**). I u izradbi medalja i plaketa veoma se često vraćao životinjskim likovima.

Svoju izvornu koncepciju ljudskog lika u živom pokretu prikazao je god. 1898. na spomeniku palim vojnicima Šokčevičeve pukovnije u Osijeku, a za Prvoga svjetskog rata oblikovao je u glini likove: **Ranjenik, Vojnik, Vučenje topa** i druge. – Pripomenuti treba da je nakon god. 1925. izradio nekoliko javnih spomenika (**Braća Radić** u Trebarjevu kraj Siska; **Antun Mihanović** u Klanjcu i dr.).

Stručnjaci su upozorili na posebnu umjetničku profinjenost u radu sitne figuralne plastike (**Bijeg u Egipat; Otmica Europe**), dok je također značajna Frangešova ukrasna, dekorativna plastika na zgradama u Zagrebu (**Sveučilišna knjižnica, Poljodjelska banka** i dr.).

3. Robert Frangeš Mihanović je veoma plodan umjetnik, koji se bavio svim vrstama kiparstva: od medalje i plakete, sitne figuralne plastike, do velebnih, golemih spomenika. U pedesetak godina svoga umjetničkog rada služio se različitim kiparskim materijalom (glinom, drvom, kamenom i broncom), u oblikovanju je polazio u temeljima od zbiljskih koncepcija, prošao je kroz bečku recesiju i impresionizam, ali je uvijek težio za plastičnom čistoćom oblika.

Naučio je mnogo od Rodina, bio je pod utjecajem C. Meuniera, ali je uvijek nalazio sebe, svoju čistoću umjetničkog izraza i oblikovanja. Naše srijemski ve-drine i širine ponio je u svom biću i sačuvao ih u životu, pretočio ih u umjetnost, učvrstio u brončane likove svojih djela.

Prevladao je utjecaje i škole te našao sebe pod našim suncem i na našem tlu. Frangeš je, naime, u umjetničkom radu bio naš – u poznavanju povijesti (od kralja Tomislava, srpanjskih žrtava do njegovih suvremenika braće Radića), naših velikana (V. Lisinskog, I. Zajca, A. Mihanovića), običnih ljudi (vojnika, goniča, vinogradara), do kraja naš u jednovjerskoj vjeri (Sv. Trojstvo, Bijeg u Egipat).

Četrdeset i pet godina nakon smrti R. Frangeša živi; s nama je u svojim djelima: kad dolazimo u hrvatsku metropolu pozdravlja nas njegov Tomislav; kad ulazimo u prvostolnu crkvu prolazimo ispod njegova reljefa, a na značajnim zgradama zagrebačkim njegovi su umjetnički ukrasi.

Svjedočenje kao način kršćanskoga postojanja

Svaka vjera u sebi sadrži i izražava čovjekovu „sakramentalnost“, što znači da se kroz njezine vidljive čine, tj., kroz konkretni život vjernika, odražava nutarnji sadržaj koji tvori duhovnu istinu dotičnoga čovjeka vjernika. Ako to vrijedi za svaku vjeru, onda to vrijedi poglavito za kršćanstvo čija je glavna značajka upravo u činjenici da u duhu čovjeka kršćanin živi i da ga iznutra oblikuje Isus Krist. Nije, dakle, bit kršćanstva samo „živjeti kao Krist“ – to bi po sebi moglo biti i pučko izvanjsko oponašanje koje bi se dalo naučiti – nego „živjeti Krista“ što se ne da izvana naučiti već Božjom milošću i nutarnjim opredjeljenjem u sebi postići. A taj Krist je toliko suprotan materijalističkoj logici življenja i umovanja da je on za njih jednostavno – „ludost“, tj., neshvatljiv, nerazumljiv, neprihvatljiv, sasvim izvan poznatih i opće prihvaćenih zakona života i ponašanja. Kršćanstvo koje je za materijalistički svijet shvatljivo i prihvatljivo, koje više ne bi za takav svijet bilo ludost, ne bi više u sebi svjedočilo Kristovu prisutnost već njegovu odsutnost. I uzaludna su sva suprotna dokazivanja i sva uvjeravanja, sve apologetike i sva rodoslovlja, uzaludne su sve institucije, demonstracije i svi jubileji... ono ostaje neuvjerljivo i neprivlačno.

Živjeti Krista znači, dakle, živjeti „ludo“, tj., isključivo iz sigurnosti koja proizlazi iz potpunoga predanja Bogu po Isusu Kristu. To je isto što i vjera, jer vjera nije prvotno „vjerovati da Bog postoji i sl.“, nego imati povjerenje i povjeriti se tome Bogu koji postoji. I vrag, naime, zna da postoji Bog, pa ipak on nije nikakav vjernik!

Ovakvo opredjeljenje za Boga, koje ide prema čovjekovu pobožanstvenjenju, pretpostavlja duhovnu dimenziju u čovjeku, različitu od materije i po biti, i po učincima, i po skali vrijednosti. Iako sam nagon ni u kršćanstvu nema negativan predznak – ta on je ipak prirodni zakon od Boga stvoren! – područje duha ipak na njemu ne gradi svoju humanu motivaciju i svoju etiku, nego na slobodi koja je duhu konstitutivna, a materija je ne poznaje. U toj slobodi ni vjera, ni nada, ni ljubav ne proizlaze same od sebe nekom nutarnjom zakonitošću: one su posljedica slobodnoga opredjeljenja, zbog toga i vrhunske čovjekove vrijednosti, tj., ono najvažnije u njemu što bi ga trebalo motivirati i za život i za rad i za rast. U ovom kontekstu bogatstvo kao motiv življenja i djelovanja postaje idol, tj. krivi bog, egoizam postaje, ne nešto normalno, nego nešto abnormalno: postaje temelj zla i grijeha. Ići prvotno za ugodom, ugledom, časti i vlasti, – bilo osobno, bilo kolektivno – budući da im kao temelj nikako ne može biti ljubav, to postaje i ostaje zlo! „Služiti Bogu i bogatstvu

Fra Špiro Marasović OFM Conv.

nije moguće!“ Htjeti sačuvati svoj život i, u isto vrijeme, živjeti Krista, to nije moguće. Ne htjeti se odreći svega, pa i samoga sebe, a htjeti ići za Njim, to nije moguće. Sve je to nemoguće s jednostavnoga razloga što je sigurnost koja proizlazi isključivo iz povjerenja i predanja Bogu nespojiva sa sigurnošću koju pruža egoizam i njegovi derivati: pohlepa, bogatstvo, čast, vlast itd. i što je ljubav – kao jedini zakon življenja djece Božje, nespojiva s načinom kako se u pravilu do bogatstva, časti i vlasti dolazi. Živjeti Krista znači živjeti „bez računice“, bezazleno, spontano, iskreno, dosljedno i vjerno; to znači sebe i cijeli svoj rad pretvarati u neprestano darivanje čija je glavna svrha usrećivanje nekoga drugoga, pa, ako uredba, i život svoj dati za prijatelja svoga... To znači živjeti za ljude Božji život i živjeti za Boga ljudski život. A ovo nije usađeno u prirodu i narav, nego u otkupljenu prirodu i u nadnarav.

Opisani način kršćanskoga postojanja istovremeno je i kršćansko svjedočenje, jer „živjeti Krista“ spontano se konkretizira u životu „za Krista; življena vjera se spontano demonstrira kao „život iz vjere“; življenja ljubav se nenametljivo i spontano pokazuje kao djelotvorna ljubav, a življena nada, ako ničim drugim, a ono barem vedrim pogledom, svjedoči o provizornosti beznađa. Snaga za ovako nešto ne dolazi, dakle, od nekoga zakona, nego neposredno od samoga Boga. Ovo je život duha i ovo su vrijednosti duha koje čistoj prirodi nisu imanentne i koje se, kao takve, iz prirode niti ne mogu izvući, niti njome pokazivati i dokazivati. Ovo je područje slobode, a ne determinizma; slobode

(nastavak na sl. str.)

AKTUALNI RAZGOVOR

„Utjecaj katolicizma u Indiji je vrlo jak”

Na proslavu Vatroslava Lisinskog u Bochumu (v. članak „Dvostruka proslava”, str. 14) došao je 10.11.1984. godine i naš poznati misionar u Indiji o. Ante Gabrić. S njim je toga dana u crkvi sv. Marije u Bochumu, pred velikim brojem vjernika, razgovarao dr. Berislav Tomac. Evo toga razgovora.

● Recite nam, oče Ante, kako se jedan čovjek uopće odluči za teško i odgovorno misionarsko zvanje, da ode, da napusti Domovinu i sve što mu je najdraže i najmilije, da ode na tisuće kilometara daleko i da se žrtvuje i radi u jednoj tuđoj zemlji koja je i nama dosta nepoznata?

– Kako sam se odazvao? Isus je sam rekao: „Niste vi mene izabrali, nego sam ja izabrao vas”. Misija, svećenički život, je dar Božji. Bog zove koga hoće pozvati. Eto, kao dijete čitao sam o Indiji i o siromaštvu koje tamo vlada, o djeci koja ne idu u školu i već kao dijete od deset godina želio sam se sastati s tom djecom i učiniti nešto za njih. Kao dijete nisam to sve mogao razumjeti. Kasnije su naši isusovački misionari koji su radili u Bengaliji pisali o tadašnjoj situaciji te sam vidio da bih kao svećenik za taj narod mogao nešto učiniti. Pitali ste, kako dolazimo na misao do ostavimo Domovinu. E, vidite, ta misao meni ne dolazi na pamet. Ja nikada nisam ostavio domovinu Hrvatsku. Uvijek mi je prisutna u srcu, duši i molitvama. Kad već ovo spominjem, mogu nadodati da ni vi niste u Domovini. Bog vas je i razne prilike i neprilike poslije rata doveo u Njemačku. Ako i ostanete ovdje, nemojte da vam u ljubavi i srcima umre Hrvatska Domovina. Ljubav prema Domovini ne smije umrijeti. Hrvatska, to je naša Majka. Nije to nešto u zraku, u oblacima, to je naša Domovina. Čuvajte i vi tu ljubav prema Domovini.

(nastavak s prednje str.)

koja već svojim pukom postojanjem svjedoči protiv terora zakona i okova determinizma i koja, kao takva, izdiže čovjeka iz svijeta čiste biologije da bi ga uzdigla u područje teologije. Zbog toga kršćansko postojanje kao svjedočenje – ili svjedočenje kroz obično, ali dosljedno kršćansko postojanje – nije samo svjedočenje o Bogu, o Kristu, o čovjeku, o slobodi itd., nego ujedno i svjedočenje protiv, odnosno kritika svega onoga što je tomu protivno. Nema, naime, svjetla koje ne bi bilo protiv tame. A tamo protiv koje je usmjereno kršćansko svjedočenje jest upravo materijalistički usmjereni svijet u kojemu se „zapleo grešnik u djelima ruku svojih”, svijet u kojemu velika većina pučanstva gladuje, u kojemu je najveća većina nesretna, prevarena, razočarana... to je svijet „bez duše”, prefrigani i lukavi... svijet koji samo preva-

● Koju ulogu igra katolicizam u Indiji, pogotovo između dvije glavne religije – hinduizma i islama? Možete li nam nešto reći o religiji Sikha? Da li Vi tamo slovite kao hrvatski misionar?

– Što se katolicizma u Indiji tiče mogu reći ovo: mi svetu vjeru ne možemo nikome nametnuti, jer je ona dar Božji. Mi tamo najviše propovijedamo svojim životom, svetošću života, životom Evanđelja, a i propovijedamo od sela do sela. Nikome se ne namećemo. Tamo se uglavnom obraćaju hinduisti. Muslimani, kako vam je poznato, drže čvrsto do svoje vjere i njima nema puno dijaloga. Mi ljubimo jedni druge. Hinduisti su mnogobošci, ali ne bezbošci. U Indiji nema skoro ni jednog ateiste. Oni vjeruju u svoja razna božanstva i mnogi se zaustave kod njih, imaju i njihove kipove. Manjina se uzdigne do vjere u vrhovno Božanstvo, kao Duha. Upravo hinduisti prelaze na katoličku vjeru. Tko među njima? Teško je to reći. Mi propovijedamo, a Bog izabire, Bog blagoslivljuje.

U Indiji je nas kršćana tek 2%, a Indija, ogromna zemlja, ima oko 700 milijuna stanovnika. Bengalija, provincija gdje mi radimo, ima 55 milijuna stanovnika. Kod samo 2% kršćana imamo veliku slobodu vjere: Božić i Veliki petak su državni blagdani. Sve je tih dana zatvoreno: i škole, i uredi, i tvornice, sve. Čitava Indija to slavi. Preko radija imamo sv. Misu i propovijedi, nesmetano idemo u procesiji kroz gradove, nemamo nikakvih poteškoća pri podizanju crkava ili škola. Sve naše katoličke škole imaju pravo javnosti. Naše bolnice su najbolje. Utjecaj katolicizma u Indiji je vrlo jak. Iako sačinjavamo samo 2% indijskog pučanstva, 50%

rantima – ili po njihovoj vezi! – pruža šansu razvoja i rasta dok druge nemilosrdno tare; to je svijet kulaka, menedžera, prostitucije i vojnika, a ne svijet ljubavi, pjesnika, mistika i redovnika. Nije ni čudo što u manjem, ali bogatijem dijelu ovakvoga svijeta nema više smrtnosti zbog TBC-a, ali ima zato ludnica i psihijatrijskih klinika u bujnom cvatu, ima samoubojica i inih životnih dezertera. Protiv ovakvoga svijeta usmjereno je kršćansko svjedočenje, pa i onda kada je ono stvarno prisutno tek kod izrazite manjine kršćana. Ispravnost puta ne svjedoči se ni većinom ni manjinom, nego Isusom Kristom. Na Veliki petak, a na tom putu svjedočenja bio je samo jedan. I kao žrtva većine završio je na križu. Poslije se pokazalo i dokazalo da je on jedini toga dana bio na pravom putu...

Spiro Marasović

Dr. B. Tomac u razgovoru s o. A. Gabrićem

svih bolnica i škola drži sveta Crkva. A to je velika stvar. Glavni savjetnik naše predsjednice Indire Gandhi, koja je ovih dana umorena, gospodin Gonzales jest praktični katolik. Svake je nedjelje na Misi i na pričesti. Vjera u Indiji je poštivana.

Religija Sikha, čiji su predstavnici izvršili atentat na Indiru Gandhi, ustvari je mješavina između hinduističke i muslimanske religije. Mnogi su među Sikhima postali muslimani. Sikhi su nešto preuzeli iz Korana, a nešto zadržali iz svoje stare vjere. Imaju svoju svetu knjigu koja se zove Grant. Ta se knjiga nalazi u svetom hramu. To su vam vrlo poštjeni, dobri i radini ljudi. Njihova je provincija jedna od najbolje stojećih u čitavoj Indiji. Ali, vidite, jedna od njihovih grupa bila je zbilja teroristička. Još dok sam bio u Indiji, oni su se utvrdili u tom svetom hramu, imali su puno oružja, pucali su i ubijali. Onda im je vlada dala ultimatum da se predaju. Nisu se predali. Tu je grupu vojska opkolila (a u vojsci su uglavnom njihovi pripadnici) i poslije žestoke borbe pobijedila osvojivši hram. Onda su neki od njih odlučili da će to na bilo koji način osvetiti. I osvetili su se strašnom osvetom. Ubili su Indiru. Sve oružje u hramu bilo je ruskog podrijetla. Ja vam nisam političar, ne bavim se tim, ali nama je svima žalost Indire Gandhi, jer je bila vrlo dobra i poštena. Radila je i živjela za taj svoj narod. Njezina je smrt za sve nas velik udarac. Daj, Bože, da se sve to smiri. Za to mi sada molimo.

● Osobno me zanima da li su Vam poznate teorije o pradamovini Hrvata na području današnjeg Afganistana, Irana i Pakistana. Čak se govori da su ondašnji hrvatski kraljevi vodili borbe s indijskim kraljevima i došli sve do rijeke Gangesa?

– I ja sam čuo da su naši pradjedovi bili oko Kaspijskog jezera. Ti ljudi su sigurno dolazili u dolinu rijeke Gangesa, jer je zemlja oko te rijeke najplodniji dio Indije. Tako u bengalskom jeziku imamo mnogo riječi koje su vrlo slične hrvatskim riječima. Npr.: baba, caca, brat, majka, divi i još mnoge druge. Izgleda da ima nešto u tome. Jedan naš franjevac je na tom mnogo radio. On je na osnovu istraživanja mislio da bi taj kraj o kojem govorite bila naša pradamovina.

● Oče Ante, hvala Vam lijepa.

Regionalni sastanci naših pastoralaca

Euharistija – izvor i vrhunac kršćanskog života

Više od 120 hrvatskih pastoralaca u SR Njemačkoj sudjelovalo je početkom 1985. godine na pet regionalnih sastanaka koje u to doba, već dugi niz godina, organizira naddušobrižnik o. B. Dukić. Sastanci su održani u: Nürnbergu (7. 1.), Sindelfingenu (8. 1.), Aschaffenburgu (9. 1.), Kölnu (10. 1.) i Konstanzu (14. 1.), dok će se šesti održati tek 4. veljače u Braunschweigu. Na svim ovim susretima imao je prof. M. Lešćan predavanje o „Potrebi i značenju crkvenog pjevanja i glazbe u euharistiji“, a p. Ignacije Vugdelija (u tri regije), p. Ivon Lucić (u Nürnbergu) i p. Jozo Župić (u Kölnu) predavanja na temu „Župna zajednica slavi euharistiju“.

Vjernici, akteri u euharistijskoj drami

Iza kako je pojasnio i konkretizirao učenje II. vatikanskog sabora da je „euharistijska žrtva izvor i vrhunac cijelog kršćanskog života“, p. Ignacije se poduzeo zadržao na analizi vjerničkog sudjelovanja u euharistiji. Naglasivši da su i vjernici akteri u euharistijskoj drami, predavač je spomenuo da oni trebaju vršiti sve ono što na njih spada i samo ono što na njih spada. On je mišljenja da se liturgijska obnova skoro nije ni dotakla velikog dijela našega vjerničkog puka i da za to dobrim dijelom snose odgovornost sami svećenici koji premalo odgajaju vjernike da sudjeluju u euharistijskoj tajni. „Koliko smo uvjerali ljude“, upitao je pastoralce, „da nema potpunog sudjelovanja u Misi bez blagovanja posvećenog kruha“. Bojati se, rekao je, da u velikom broju slučajeva propovjednici u svojim propovijedima ne „tumače nekog vida čitanja Svetog pisma ili kojeg drugog teksta iz redovnog ili promjenjivog dijela Mise dana“, iako to obnovljena liturgija izrijeком zahtijeva.

Zatim se osvrnuo na pogreške i propuste koji se u euharistijskim slavljinama danomice događaju ustvrdivši da svećenici i njihovi suradnici odveć malo rade oko toga „da vjernici upoznaju strukturu, simboliku i dubinsku srž misnog slavlja“. Zato nam Mise i jesu Mise „po našu“, a ne Mise kako ih Crkva traži, naglasio je.

Predavač je podvrgao oštroj kritici činjenicu da su „u mnogim našim misijama liturgijske knjige jadne, poderane, malene“ i upozorio pastoralce da bi vjernici na Misama morali imati sa sobom pjesmaricu i njom se služiti. Ako se na euharistijskim slavljinama pjevaju uvijek samo 3–4 iste pjesme, rekao je, onda ne može biti govora o vjerničkom sudjelovanju.

Ukazujući na pogreške koje se čine na Misama (samoinicijativna dodavanja, ukidanja, mijenjanja – što je uistinu strogo zabranje-

no), predavač je pozvao svećenike „da euharistiju čine onako kako je Crkva čini“, jer će jedino tako vjernici „točno naučiti Misu i u njoj točno i pobožno sudjelovati“. Svećenici su dužni „vlastitim primjerom, istraživanjem i ustrajnom poukom pripravljati ono cvjetno proljeće što ga željno očekujemo od liturgijske obnove“ (Uputa Sv. zbora za bogoštovlje).

Nakon toga je podrobno govorio o liturgijskim stavovima tijela u euharistiji: **stajanju** (temeljnolom liturgijskom stavu i za vjernike i za liturga – stavu onih koji radosno očekuju paruziju), **klečanju** (stavu koji se u latinskoj liturgiji udomačio dosta kasno – u prvoj Crkvi klečanje je bilo zabranjeno kroz uskršnu pedesetnicu), **poklicanju** (ono je u liturgiju ušlo u 16. stoljeću, a kako ga naši vjernici obavljaju), **naklonima**, **procesijskim kretnjama** i sl. Rekao je da je u euharistijskom slavlju i liturgiji općenito velik dio ovih stavova naređen i da ih treba obdržavati onako kako su propisani. U ovom je Crkva stroga!

Držanje tijela za vrijeme Mise

Govoreći o zajedničkom držanju tijela kojega se imaju pridržavati svi sudionici euharistijskog slavlja, p. Ignacije je citirao odredbu obnovljenog Misala koja glasi: „Ako nije drukčije određeno, neka vjernici kod svih Misa stoje: od početka ulazne pjesme, ili dok svećenik pristupa k oltaru, pa sve do zborne

molitve uključivo; kod pjevanja Aleluja prije Evanđelja; dok se naviješta Evanđelje; kod ispovijesti vjere i sveopće molitve; zatim od darovne molitve do svršetka Mise, izuzev u onome što će se niže reći. A neka **sjede**: za vrijeme čitanja prije Evanđelja i za vrijeme pripjevnog psalma; kod homilije i dok se pripravlja darovi za prikazanje i još, ako je zgodno, za vrijeme svete šutnje poslije pričesti. Neka **kleče**: kod posvećenja, osim ako to nije moguće zbog tjesna prostora ili drugih razloga“.

Završio je da ovo nije teško naučiti i da ovo obvezuje sve rimokatolike napomenuvši „da se nije moguće predstaviti pred Bogom kao zajednica, ako se pojedini udovi naroda Božjega međusobno ne povežu riječima i stavovima tijela. Jedino preko tjelesnosti religiozna (župna) zajednica može biti znak nutarne konstitucije i iskazivati bogoštovlje“.

Liturgijska glazba mora biti sveta i lijepa

U svom izlaganju o „Potrebi i značenju crkvenog pjevanja i glazbe u euharistiji“ prof. Lešćan je najprije govorio što o crkvenom pjevanju kaže crkveno učiteljstvo, zatim se osvrnuo na sadašnji trenutak u hrvatskoj crkvenoj glazbi i na svršetku iznio neke konkretne prijedloge za poboljšanje crkvenog pjevanja u našim misijama.

(nastavak na sl. str.)

Prof. Mato Lešćan uvježbava dječji ženski zbor u frankfurtskoj misiji

(nastavak s prednje str.)

Profesor je kazao da je glazba u liturgiji u službi teksta koji je uvijek na prvom mjestu. Zatim je citirao učenje II vatikanskog sabora o sv. glazbi koji traži „da se najvećom brigom čuva i promiče blago svete glazbe“ te „da se brižljivo njeguje pučko vjersko pjevanje“. Spomenuo je da „Crkva smatra gregorijansko pjevanje vlastitim rimskoj liturgiji“ i da su orgulje tradicionalno glazbalo Crkve, da bi riječima Pavla VI protumačio kakva ima biti liturgijska glazba: „Niti je (u liturgiji) šve valjano, niti je sve dozvoljeno, niti je sve dobro. Sveto se mora spojiti s lijepim u skladnoj i svetoj sintezi. Veliko je zastranjenje i neugodnu situaciju stvaraju oni koji podržavaju profanaciju i desakralizaciju liturgijskih čina primjenom antiliturgijske i profane glazbe pod krivom izlikom podanštvenja“.

Navodima mišljenja najpoznatijih crkvenih glazbenika u domovini prof. Leščan je opisao sadašnji trenutak crkvene glazbe koji nije nimalo ružičast.

Tako A. Milanović kaže: „Cecilijanci su se borili protiv koncertne glazbe kod sv. Mise – što je često bila prava umjetnost. A mi se danas moramo boriti protiv zabavne glazbe u liturgiji koja nema ništa zajedničkog s umjetnošću“. Miho Demović konstatira da imamo sve više VIS-sastava i nastavlja: „Činjenica je da takve glazbene sastave u crkvi promiču svećenici kojima je stalo do pastoralnih uspjeha, a u glazbu se redovito ne razumiju, posebno ne u crkvenu. A i sastavi koji sviraju na takvim Misama redovito su sami amateri i redovito ne mogu potpomoćni duhovni rast zajednice“.

Petar Zdravko Blajić još je oštrije kad tvrdi: „Krilatica 'Misa mladih' općarala je mnoge. I tako smo najednom pali na niži nivo od onoga prije stotinjak godina. Mnogi zborovi u župama su se raspali i ustupili mjesto, nije pretjerano za neke reći, grupi derača, a orgulje su zašutjele i ustupile mjesto 'instrumentalnom mučku'... Repertoar je banalnog, plitkog, aliturgijskog i antiliturgijskog sadržaja“.

Profesor Leščan ne misli da je crkveno pjevanje u našim misijama bolje nego u domovini, pa zato traži:

„Sačuvajmo ozbiljni duh u crkvenoj glazbi. Ništa trivijalno, banalno, zabavno – pa kako god to uhu godilo – ne spada u pravu crkvenu glazbu, pogotovo ne u liturgijska slavlja. Nemojmo se zavaravati da ćemo električnim instrumentima privući i trajno zadržati mlade ljude. Takva glazba spada u disk, zabavne festivale, plesne dvorane i sl. Njeguemo pučko pjevanje! Nemojmo, barem ovdje u Njemačkoj, gdje imamo dodira s ozbiljnom crkvenom glazbom, za volju podilaženja nižem ukusu, uvoditi bilo kakve novotarije samo da bismo bili ažurni i moderni“.

Moderno pjevanje i glazba, po mišljenju profesora Leščana, imaju svoje mjesto u Crkvi, pa i u liturgiji. Uz uvjet, naravno, da su sveti i lijepi.

Berlinski „olimpijaši“ pred crkvom sv. Petra u Rimu. Pred istom crkvom naći će se na Cvjetnicu više stotina mladih iz naših misija u Njemačkoj da bi vidjeli i čuli Sv. Oca u živo

Poslije obaju predavanja bila je vrlo živa i konkretna diskusija s obzirom na slavljenje euharistije i vjerničko sudjelovanje te s obzirom na crkveno, odnosno liturgijsko pjevanje. Diskutanti su više puta zahtijevali da se točno naznači što spada u liturgijsko pjevanje i koje se pučke pjesme imaju kada kroz crkvenu godinu pjevati. Naddušobrižnik će nastojati tim potraživanjima uskoro i udovoljiti.

Godina mladih i glazbe

Kako je godina 1985. proglašena godinom mladih u svijetu i godinom glazbe u Evropi, bilo je na sastancima dosta govora i o tome kako konkretnim akcijama te važne nadnevice i njihove poruke uprisutniti u život naših misijskih zajednica. Odlučeno je da će se u nekim regijama održati susreti mladih za mlade, da će se organizirati hodočašća mladih u Rim (za Cvjetnicu) i da će se trećem danu Biblijske olimpijade dati, što se glazbenog izražavanja, a možda i stvaranja tiče, više vremena i značenja. O tome i o čitavom Susretu mladih u Frankfurtu i Offenbachu Naddušobrižnik će sa svojim savjetnicima uskoro stvoriti detaljan program i obavijestiti sve zainteresirane. Govoreno je da su za ovaj popularni Susret mladih potrebni novi naglasci i novi prilazi.

Regije u kojima se ove godine održavaju važne proslave – 2.000. obljetnica grada Augsburga, Biskupijska sinoda u Rotten-

burgu i 750. obljetnica katedrale u Limburgu – učinit će sve da iseljena hrvatska Crkva na tim proslavama bude što više i što kvalitetnije zastupljena.

Na svim je sastancima atmosfera bila radna, raspoloženje na visini, a gostoljubivost i širokogrudnost misionara-domaćina i njihovih suradnika i suradnika svake hvale vrijedne.

Ignacije Vugdelija

Tvoj prolazak

A, život ispred pustinje
bijaše sablazan za sva stvorenja.
Svi su mogli dolaziti
pljuvati u Tvoje lice.
Na koncu bi obješen
između neba i agave. A Ti si došao
oslobađati srca od požudnih vjetrova.
I, svaka ruka bila bi izvor
za blagoslov. Više se ne bi znalo
što je smrt uopće. Lahor bi bio
od nje glasniji, sunce nemilosrdnije.
Ali, Ti svojim dođe, Tvoji Te ne
primiše!
Pa mnoge grane ne procvaše,
mnoga vrela ne provreše.
I bi jutro ko večer
ispred pustinje

Janko Bubalo

Nikolinje i Božićne proslave

Iz godine u godinu bivaju Nikolinjske priredbe i Božićne proslave u našim misijama sve sadržajnije i sve posjećenije. Okupljaju se na njima oni koji za Božić odlaze kući kao i oni, a tih je nažalost sve više, koji božićuju u Njemačkoj. Zadivljuje zastupljenost mladih na tim priredbama. Mnogi su naši misionari prisiljeni tražiti svake godine sve veće dvorane da bi mogli „udomiti” sve posjetitelje ovih priredbi. Donosimo na četiri slijedeće stranice našega lista izvještaje o proslavama Nikolinja i Božića koji su prispjeli u naše uredništvo.

Düsseldorf

U subotu 1. prosinca 1985. godine priredila je Hrvatska kat. misija Düsseldorf Božićnu priredbu s bogatim programom, uz zabavu, pjesmu i ples. Ulaz je bio slobodan, a dvorana i prostorije ispunjene do posljednjeg mjesta.

Priredbu je otvorio misionar p. Nikola Čurčija pozvavši sve prisutne da se osjećaju kao kod kuće. A onda je slijedila „Lijepa naša” koja je naše misli ponijela na rodnu grudu, na grobove naših preda. Zatim je dječji zbor pod vodstvom s. Zdenke Čavar otpjevao nekoliko božićnih i narodnih pjesama, a pripravnici za prvu pričest 1985. pjesmu „Vatra se žari, pričaju stari, Božić, Božić”. Djevojke su izvele šaljivi igrokaz „Dvije gluhe”, a misijski zbor odraslih, pod ravnanjem s. Gertrude Hrkać, nekoliko poznatih pjesama. I recital je bio vrlo lijep. Slobodni umjetnici Stipe Babić (gusle) i Nataša Novosel (glasovir) vrlo uspješno su se predstavili prisutnima svojim uspelim pjevanjem i sviranjem. Misijska folklorna grupa „Život” koju uvijek bava g. V. Ivček izvela je splet domovinskih plesova.

Posebno oduševljenje i radost unio je „Sv. Nikola” svojim dolaskom. Mladi nisu prestajali ponavljati: „Dođi, Nikola, mi te

Detalj iz šaljivog igrokaza „Dvije gluhe”

čekamo, Nikola”. Svako je dijete iz „Nikolinjih” ruku primilo dar koji su brižljivo pripremili sestre i župnik. Potom se igrala tombola.

Zabava je nastavljena sve do jutarnjih sati – u radosti, pjesmi i plesu. Za zabavu je svirao poznati VIS „Zagreb” koji slavi desetu obljetnicu svoga postojanja.

Nikolinjska i Božićna proslava u Düsseldorfu ostat će u radosnom sjećanju svih sudionika. Bilo je lijepo.

Vedran Miošić

Nastup düsseldorfske misijske folklorne grupe „Život”. Narodni plesovi koje je izveo „Život” puno su doprinijeli vedrom raspoloženju i uspjehu božićne proslave.

Sindelfingen

Noćekivano mnogo našeg dragog, domaćeg svijeta ispunilo je prilično veliku (ponekad preveliku!) izložbenu dvoranu našeg grada, gdje je bila upriličena priredba uz spomendan sv. Nikole i blagdana Božića – 2.12.84. Odraslih preko šest stotina, a mladi se naraštaj točno dao prebrojiti po podijeljenim darovima: njih ravno četiri stotine na broju ispunjavalo je dvoranu mladošću, poletom i životom.

Zajednički početak svega ovog slavlja – zajednička Misa u crkvi Presvetog Trojstva. A onda, u dvorani riječi pozdrava p. Tomislava i gromki zvuci „Lijepe naše” otvorili su srca radosnom zajedništvu u ovoj proslavi. Dječji zbor naše misije komu je manje od godinu dana, dao je svoj izvrstan doprinos. Uz božićne recitacije naše djece i uz narodnog guslara gosp. Mikulića dočekali smo i „Sv. Nikolu”, a zatim uz bogatu tombolu i zvuke VIS-a „Mladost 5” iz Ulma počelo je rasti razigrano raspoloženje kroz pjesmu i ples.

Dobro je da smo ponekad ovako zajedno, rame uz rame, duša uz dušu, da se ne osamimo u ovoj samoći tuđe zemlje nego da znamo: s nama je Bog, s nama je Crkva, s nama je naš narod.

Kako je ova zemlja Njemačka ovih dana sva u znaku Božića, to je u gradu Sindelfingenu postao već tradicionalnim „Weihnachtsmarkt” s podignutom pozornicom i izvođenjem raznih priloga još raznijih skupina. Tako je naš već spomenuti dječji zbor (70 članova), 8.12. poslije sv. Mise – jer je to veliki blagdan naše Majke – nastupao sa splotom božićnih pjesama karakterističnih za naše hrvatsko podneblje. Njihov je nastup pod vrsnim ravnanjem gđe Ivanke Rajić nazvan premijerom toga dana. Tako voditelj programa. Hvala mladima i djeci, hvala voditeljici! Stvaraju u nama dojam i nadu da nije sve propalo, da se naša ognjišta neće utrnuti i da naš pečalbarski život neće ostaviti sve kosti rasute svijetom. Ivanka Čugura

Regensburg

U nedjelju 9.12.1984. godine našu misiju u Regensburgu pohodio je „Sv. Nikola”. Kako su prostorije u našem Hrvatskom centru male, dočekali smo „Sv. Nikolu” u našoj crkvi Milosrdne braće.

Župnik je pozdravio prisutne, a devetnaestero djece izvelo je kratki program. Moto cijele priredbe: „Učiti hrvatski.” Krešo je svu djecu zasmijao svojim brojem petnaest. Njegov brat Mirko otkrio je tajnu broja. Petnaest godina od osnutka Hrvatske katoličke misije u Regensburgu. Najmanja djeca obećala su sv. Nikoli, onako djetinje iskreno da će biti dobra, poslušna i slično. Najmlađi među njima, Tomislav, izviknuo je u mikrofonski: „I u crkvu rado ići.”

(nastavak na sl. str.)

(nastavak s prednje str.)

Dok je „Sv. Nikola“ ulazio djeca su pjevala: Evo ide Niko sveti. Mala djeca su to popratila pokretima i pljeskom.

Tada je sv. Nikola kratkim nagovorom ohrabrio djecu za učenje materinskog jezika. Na upit da li znaju pjevati i crkvene pjesme, djeca su otpjevala: „Padaj s neba“ i „Svim na zemlji“. Miroslav je na klarinetu i odsvirao pjesmu „Svim na zemlji“.

Kod dijeljenja darova župnik je prozivao djecu, a „Sv. Nikola“ je dao svakom djetetu posve jednak dar. S lijeve strane sjedio je Krampus i svakom djetetu dao šibu. Malo se i prošetao po crkvi i prisutnima podijelio šibe.

Razišli smo se svi zadovoljni, a djeca su ostala u sumnji, da li su pogodili tko je bio „Sv. Nikola“ i Krampus.

Pozivam sve male čitatelje „Žive zajednice“ da prihvate ideju: „Svaki dan po jednu riječ jezika nam materinskog“. To je lijepo odredila Anita, a Natalija joj odgovorila priloženom pjesmom:

*I ja moram
stati s vama
i pohvalit
tu ideju.
Svaki dan
po jednu riječ,
samo jednu,
materinskog jezika nam.
I poučit
moram vas.
Naš je jezik
topal, zvučan
i nipošto
manje vrijedan.
Mi smo narod
s poviješću,
tradicijom
i kulturnim blagom
svojim.
Stat možemo
uz bok ravni
svim narodim.
I ponavljam
i molim vas:
Učite
i mučite se
da hrvatski govorite.
To je naše,
a stidjet se
ne smiješ svoga.
To će vam
potvrdit svatko
i današnji
gost naš dragi
„Sveti Niko“.*

s. M. Marijanović

**Protiv podmuklih životnih udaraca vjera
nam je jedini štit.**

PARH

Ludwigsburg

Malo je naših misija u Njemačkoj koje imaju svoju veliku dvoranu kao što je ima Ludwigsburg. A to je velika stvar. Ne treba tražiti prostorija za sastanke, ne treba moljati, ne treba daleko ići. U tom slučaju je onda i organiziranje susreta s narodom lakše, redovitije, češće. Misionar i njegovi pastoralni suradnici u Ludwigsburgu toga su svjesni. Zato su već na početku prosinca ove godine prikazali našim ljudima tri igrokaza: „Kum Mate kod fotografa“, „Kod liječnika“ i „Na vozačkom ispitu“. Na blagdan Bezgrešne pohodio je „Sv. Nikola“ djecu i podijelio im

darove u Hrvatskom domu. Par dana kasnije, 15. 12. 1984., slavila je folklorna grupa „Branimir“ desetu obljetnicu svoga postojanja, a 22. 12. imala je misiju božićnu proslavu. U središtu te proslave bio je igrokaz „K božićnoj radosti“ koji je na dirljiv i upečatljiv način prikazao sudbinu našega čovjeka u inozemstvu i radost njegove djece kad on za Božić dođe kući. Uoči polnoćke izveden je s velikim uspjehom Nardellijev musical „Poklon pastira“. Na svim tim priredbama nastupale su folklorne grupe „Branimir“ i „Branimir-junior“, dobro poznate i cijenjene i izvan misijskih granica. Narod je u velikom broju i s radošću sudjelovao na svim tim susretima koje je organizirala misija. Iv.

Ludwigsburška folklorna grupa „Branimir“ poznata je i cijenjena i izvan misijskih granica

OFFENBACH

Božićna proslava i Nikolinje misije Offenbach bili su ove godine u znaku naših velikih domovinskih jubileja – trinaeststoljetnog pokrštenja Hrvata. U offenbaškom Kolpinghausu izveli su 15. prosinca 1984. godine misijski mladići i djevojke pred 250 osoba „Skazanje: Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata“, u skraćenom obliku. Višeslavova krstionica, vrčevi s vodom, svijeće – sve je to nazočnima dočaravalo proslavu iz zagrebačke katedrale uoči Nacionalnog euhari-

stijskog kongresa u Mariji Bistrici. Svoj posao mladi su obavili dojmljivo i znalački, na čemu im je publika bila od srca zahvalna. I te se večeri moglo vidjeti da naš svijet posebno dobro upija i razumije živu riječ lijepo kazanu. Poslije vrlo zgodno sročeneo nagovora „Sv. Nikola“ je podijelio 180 darova. Za razododu, veselje i ples svirao je do kasno u noć sastav „Veseli Slavonci“ iz Raunheima, misija Mainz.

Misija kani još koji put ponoviti uspješno „Skazanje“.

„Skazanje: Trinaest stoljeća kršćanstva u Hrvata“ u Offenbachu dočaralo je gledateljstvu nezaboravnu kongresnu uoćnicu u zagrebačkoj katedrali

Darmstadt

Među manje i više poznatim aktivnostima ove misije zacijelo je u centru naše pažnje bio 8. prosinca. Toga dana, naime, u misiji se slavio dolazak „Svetog Nikole“ i „predbožićno slavlje“. Program je bio doista šarolik kao i sama publika koja je svojim oduševljenjem nadjačavala svaki ponuđeni ton tihog klavira i još tiše flaute. Bilo nas je oko pet stotina i nije čudo da nam je i velika dvorana njemačke župe St. Fidelis bila pretijesna. O tomu ima što pričati „Croatia-Ensemble“ koja je obogatila naš program lijepim narodnim plesovima i svojim narodnim nošnjama.

Bili smo kao narod i kao misija Darmstadt posebno počašćeni kad se među nama našao gospodin Pfeffermann – Mitglied des Deutschen Bundestages. Srdačno je pozdravio sve prisutne, zahvalio našem svećeniku i sestri za zauzeti rad za naše vjernike i želio da se svaki od nas osjeća prema onoj biskupovoj: „U Crkvi Katoličkoj nema stranaca“. Tada je g. Pfeffermann pozvao sestru i dao joj poklon kao znak priznanja za suradnju na vjerskom i socijalnom području. Slijedio je dugi, zahvalni aplauz naših vjernika.

Nestrpljivost djece u iščekivanju „Sv. Nikole“ sve je više rasla, a naš župnik je svojim dosjetkama uvijek pomalo ublaživao tu napetost, jer... program je trebao teći. I nakon vesele pjesme: „Opet sveti Niko dobroj djeci

„Sv. Nikola“ u Darmstadtu nije mogao sam ponijeti sve darove za brojnu djecu, pa je u pomoć pozvao „anđele“

ide“, pojavio se na ulazu dvorane „Sv. Nikola“ s ogromnom vrećom darova u pratnji anđela koji su također vukli vreće darova. Govor „Sv. Nikole“ bio je zaista od srca upućen svim prisutnima s naglaskom da djeca trebaju slušati svoje roditelje, župnika i sestru. Još je puno toga slijedilo, ali darovi, svjetlucave grane, slatkiši obuhvatiše sva os-

jetila djece, pa se moralo prekinuti i dati svakomu njegovo.

Slijedio je program za odrasle: tombola i ples. Bilo je uistinu lijepo. Samo da je dvorana bila veća!

Hvala našem župniku, hvala i dobrom „Sv. Nikoli“ i hvala brojnim prisutnicima.

Prisutnik

Frankfurt

Najstarija, a vjerojatno i najpoznatija folklorna grupa u našim misijama u SR Njemačkoj – „Croatia-Ensemble“ iz Frankfurta, sastala se 15. prosinca 1984. godine u prostorijama frankfurtske misije na svoju uobičajenu predbožićnu proslavu koja je počela euharistijskim slavljem preko kojega je propovijedao p. Ignacije Vugdelija. Nazočnim folklorašima, a bilo ih je dvadesetak, propovjednik je nastojao protumačiti zapovijed sv. Pavla koji svojim vjernicima naređuje: „Radujte se“. Spomenuo je da je radost gigantska tajna kršćanstva i da svi oni koji se zovu kršćanima moraju oko sebe zračiti radost. „Croatia-Ensemble“ donijela je svojim nastupima po Njemačkoj i Domovini mnogo radosti gledateljima i slušateljima. P. Ignacije je zamolio folkloraše da nastave još više žara taj humani i kršćanski posao razveseljavanja braće ljudi.

Za vrijeme vrlo ukusne i bogate večere koju su pripremili članovi ove folklorne grupe rič je uzeo i nadđušobrižnik p. Dukić. Zahvalio je članovima „Croatia-Ensemble“ za sve što su učinili, posebno za umjetničko pronosjenje imena „Croatia“ Njemačkom. Voditelj misije p. Rafael Begić izrazio je divljenje nad činjenicom da je „Croatia-Ensemble“ i poslije dugih godina još uvijek zajedno i da nastupa. To nije, rekao je, po sebi razumljivo u našim sredinama. Ali treba ići naprijed. Voditelj ove grupe i njezin neu-

morni član od osnutka dr. Josip Lucić nije krio zadovoljstva. Doslovce je rekao: „Mi smo ‘Croatia-Ensemble’ i mi to ostajemo i ubuduće“.

U pjesmi, plesovima, razgovorima i velikom veselju protekla je ova božićna proslava renomirane grupe.

„Zašto je Biblijska olimpijada sada prebačena u zimske mjeseci“, upita loše informirani posjetitelj Božićne proslave koju je 9. 12. 1984. godine organizirala Frankfurtska misija u BIKUZ-u (Frankfurt-Höchst), dvorani u kojoj se redovito održavaju Susreti hr-

vatske katoličke mladeži i vjeronačni kviz znanja. No, nije tog dana bila olimpijada, nego božićni susret misije koji je bio vrlo sličan olimpijadi.

Mnoštvo svijeta, posebno mladih, ispunilo je toga prosinačkog dana sve prostorije Obrazovnog i kulturnog centra (Bildungs- und Kulturzentrum) koji sudionici na vjeronaučnim olimpijadama vrlo dobro poznaju. Žamor, pjesma, radosno dozivanje, traženje uz nestašno mladenačko guranje i trčanje – sve je to bilo zamjetljivo prije početka priredbe, kao na olimpijadi. A kako i neće? Bli-

(nastavak na sl. str.)

Prvi nastup frankfurtske „Croatia Ensemble II“ pred vlastitom publikom bio je izvanredan u svakom pogledu

zu tisuća mladih i isto toliko odraslih našlo se na toj proslavi koju je karakterizirao vesele religiozno-kulturni sadržaj i poruka.

Božićni igrokaz „Gdje je ljubav, tu je Bog“, koji je po istoimenoj pripovijesti Lava Tolstoja režirao i s mladima pripremio misionar fra Stanko Dotur, posvijestio je nazočnima, i to vrlo uspješno, kršćansku istinu da svaki onaj koji prima i prihvaća siromaha, bijednika, zaplakanog i tužnog, da svaki takav prima ustvari Krista Gospodina.

Po prvi put nastupila je na ovoj proslavi „Croatia-Ensemble II“ s dva vješto i dopadljivo izvedena narodna plesa pod ravnanjem Dražene Brešić. Mladi je ansambl oduševio sve prisutne i pobrao mnog pljeska, čestitki i izraza zahvalnosti.

Svi su mladi, a i to je bila svojevrsna premijera, primili vrijedne i ukusne darove koje su pripremile spretne ruke frankfurtskih redovnica. Dječji zbor i Zbor djevojaka pod ravnanjem prof. M. Leščana unio je, kao i obično, puno radosti, i to one umjetničke, u tugaljiva i dijelom izlomljena srca hrvatskih nadničara (gastarbajtera).

Djevojčica Irena Ivančić i dečko Miroslav Budimir dočarali su na glasovirima dio ljepote i savršenstva koji se krije pod notoma glazbenih genija čovječanstva: Chopina, Mozarta, Beethovena.

Ova je priredba po ocjeni svih nazočnih bila izvrsna, a rasploženje vedro, božićno, kako i dolikuje. Ako je suditi po ovogodišnjem broju posjetitelja, morat će organizator, tj. Hrvatska katolička misija, dogodine tražiti još veću dvoranu.

Iv.

Kad se kršćanska istina daje punina veselja i životnog smisla samo u jedinstvu s Bogom i umjetnički ispjeva, kao što je to bilo u Mainzu, onda se ona ne zaboravlja. Na slici: nastup dijela misijskog dječjeg zbora.

Mainz

Nikolinje, božićno slavlje i proslavu Bezgrešne imali su vjernici misije Mainz 8.12.1984. godine u Građanskom domu (Bürgerhaus) u Mainz-Kastelu. U bogatom, vedrom i duhovnom programu sudjelovali su: misijska dramska grupa, dječji pjevački zbor, pjevački zbor odraslih i i tri misijske folklorne grupe. Naš svijet koji je ispunio dvoranu do posljednjeg mjesta s radošću je prihvaćao krasne poruke mladih umjetnika i nagrađivao ih dugim aplauzima. U božićnom igrokazu mladi su posvijestili nazočni-

ma staru istinu kršćanske vjere da se pravo veselje i istinsko slavljenje Božića može doživjeti samo u slobodi ljudskog srca i u nutarnjem jedinstvu s Bogom. Dolazak „Sv. Nikole“ kao i darovi koje je donio uvelike su obradovali misijske mališane. Za ples su svirali „Veseli Slavonci“ s Mijom Sukom na čelu. I KNA je vrlo lijepim riječima zabilježila ovu duhovnu i kulturnu priredbu misije Mainz. Kroz čitavo vrijeme došašća u prostorijama mainzke misije održavana su predavanja u vidu daljne izobrazbe odraslih. Predavanja su bila izvanredno posjećena.

Iv.

Hanau

Dok još većina naroda nije pošla na rodnu grudu proslaviti blagdana Bogučovječenja, mi smo u našoj misiji 8. 12. 84. priredili božićnu proslavu za sve, a prvenstveno za mlade, taj najljepši ukras naših obitelji. Nismo htjeli prebrojavati tko pohađa vjeronauk, tko ima dvije ili sedamnaest godina. Htjeli smo mladima priuštiti radost što je uvažio i „Sv. Nikola“ pri dijeljenju darova. Preko 40 mladih primilo je darove iz ruku dobrotvornog biskupa iz Mire. „Sv. Nikola“ je provjeravao i njihovo osnovno znanje da vidi kako se snalaze u životu misije, Crkve. Bilo je pohvala, ali i kritike na račun onih koji se germaniziraju. Ljepotu misijskih sastanaka osjetili su svi nazočni. A bio je prisutan i regionalni dekan mons. R. Koch, župnik Hummel i nekoliko njemačkih obitelji te sedamdesetak gostiju, ne računajući djecu. Uz pozdravnu riječ misionara o. Marijana, program je te večeri bio nošen tankočutnom hrvatskom božićnom pjesmom, recitacijama i

za tu prigodu naručenim filmom o Svetoj zemlji koji je pobudio veliko zanimanje svih gledatelja. Hvala organizatorima, hvala iz-

vođačima, hvala poslužiteljima koji su najviše doprinijeli da nam je u zajedništvu bilo uistinu lijepo.

M. K., Hanau

Pri dijeljenju darova u misiji Hanau nije „Sv. Nikola“ mnogo pitao za dob i vladanje djece. Darovao je sve nazočne mališane.

AACHEN

Obiteljski seminari u 10. godini

U malom srednjovjekovnom mjestu Wildenburgu, sazidanom na uzvisinama šumovitog i tih dana jako vjetrovitog Eifela, okupilo se trinaest hrvatskih bračnih parova s djecom, zajedno s Barbarom Kirinčić, socijalnom radnicom, na trodnevni obiteljski seminar od 19. do 21.10.1984. godine. Budući da se radilo o obiteljima bila je i sama tematika obiteljska. Iako je „Mreža obiteljskih odnosa“ tematika naučne naravi, nju su predavači gospođa Ruža Stojić, dipl. psiholog i gospodin Ivan Grbešić, doktor i psiholog, na jednostavan i za sve prisutne razumljiv način učinili prihvatljivom za sve sudionike.

Ozbiljnost u radu u svih „pet radnih koraka“ i u „radu u malim grupama“ bila je iznenađujuća. Govorilo se i raspravljalo o „obiteljskim sustavima i podsustavima“. Kroz primjere se pokušalo još jasnije predstaviti četiri vrste „tipično nefunkcionirajućih obiteljskih trokuta“ koji se svakodnevno susreću u našim obiteljima. Zato ih želim ukratko navesti:

1. **Savezništvo ili koalicija** – majka i dijete ili otac i dijete su u savezništvu. Tu postoji opasnost da jedno od njih bude isključeno;
2. **Triangulacija** – dijete služi samo kao sporna između bračnih partnera, Roditelji se služe djetetom jedan protiv drugoga;
3. **Žrtveni jarac/li zaobilazna agresivnost** – dijete je svemu krivo;
4. **Zaobilazna briga- bijeg od direktnog kontakta**. Pretjerana briga za bolesno dijete, koje se time čini još bolesnijim.

Ova skupina hrvatskih obitelji iz Aachena postoji i radi na ovaj način već devet godina.

Sve novopridošle obitelji lako se uklapaju u način rada cijele grupe.

Motivacija je svih pojedinih bračnih partnera i njihove djece, koja su također imala jedan lijepo izrađen socijalno-pedagoški program, bila jako snažna. Zato nije ni čudo da je ova grupa dostigla jedan novi stupanj koji je za naše ljude i naš mentalitet skoro nepoznat. Svojom aktivnošću u grupi muševi upoznaju i osjećaju vrijednost svoje životne suputnice te radosti i težine zajedničkog života. Majke su se kroz otvorene dijaloge sa svojim muževima oslobodile poteškoća od kojih su često dolazile glavobolje i razočarenja, postale su sigurnije u sebe, spremnije su i jače i ubuduće čuvati zajedno sa svojim muževima svoje obiteljsko gnijezdo. Tim samim čuvaju i štite ovdje u tuđini svoju vjeru, naciju, kulturu, običaje i prenose to na svoju djecu. Mnogi od prisutnih roditelja su na ovom mjestu pomislili na svoju djecu kojoj će njihova „privremena tuđina“ postati njihova „stalna tuđina i zaborav“. Mnogima je u ovom trenutku došla stvarnost i dužina ovog „lutajućeg“ života pred oči izazivajući ozbiljnost pa i suze.

Za djecu i njihove roditelje ovakav je način obiteljskog rada od velike važnosti. To vrijedi posebno za one obitelji u kojima je došlo do kidanja međuobiteljskih odnosa; gdje se kroz lijekove i alkohol pokušavaju „zaboraviti“ problemi; gdje za koji mjesec ili koju godinu može doći do težih psihičkih oboljenja ili tamo gdje obitelji postoje još samo na stranicama obiteljskih knjiga.

Da je ova grupa postala kao jedna obitelj, koja je spremna nositi poteškoće drugih i tražiti pomoć od drugih članova te grupe, pokazalo se kroz čitav rad, razgovor, igre, šetnje i zajedničku euharistiju.

Nikola Marić, soc. pedagog

Obiteljski seminari pomažu da bračni parovi postanu sigurniji u sebe i da s još više ljubavi čuvaju svetost svoga bračnog zajedništva

MANNHEIM

Naš misionar imenovan monsinjorom

Msgr. dr. Anton Lutter

Hrvatskog misionara u Mannheimu vlč. dr. Antona Luttera imenovao je Sv. Otac Ivan Pavao II 8. rujna 1984. godine svojim kapelanom, ili kako se to obično kaže, monsinjorom. Ovo je imenovanje, po riječima vrhborskog nadbiskupa dr. M. Jozinovića, uslijedilo kao priznanje Hrvatima za njihovu trinaeststoljetnu kršćansku vjernost. Sveti je Otac i na ovaj način htio odati priznanje hrvatskim katolicima iz Bosne na svršetku dobro poznatih svečanosti u Zagrebu i Mariji Bistrici. Ovo imenovanje treba i tumačiti u tom smislu. Čestitamo!

SINDELFINGEN

Sita mladež koja misli na gladne

Dječji zbor naše misije nastupio je pod vodstvom gđe Ivanke Rajić na ovogodišnjem Weihnachtsmarktu. Izazvavši oduševljenje prisutnih izazvao je taj zbor i naše oduševljenje nekoliko dana kasnije. Naime, za taj nastup dobio je zbor od grada nagradu od 350.- DM. Na upit, što mladi žele s tim novcem: darove, „feštu“ u misiji, izlet ili darovati za gladne i siromašne, djeca i mladi su bez razmišljanja jednodušno glasala za ovo zadnje. Zaključak je bio: mi ne znamo više što nemamo, a tolika djeca nemaju niti kruha.

Taj skromni doprinos, kao i 300.- DM jednog kuglaškog društva iz Herrenberga – što se našlo kao višak u zajedničkoj blagajni a čega su se i kuglaši također velikodušno odrekli u korist potrebnih – predao je o. Tomislav Duka vlč. Živku Kustiću koji je ovih božićnih dana boravio u misiji Sindelfingen, s molbom da to preda domaćem Karitasu u Zagrebu.

Vjernik

BOCHUM

Dvostruka proslava

Pripremajući proslavu povodom 130. obljetnice smrti velikog hrvatskog skladatelja **Vatroslava Lisinskog** u zadnje trenutke saznajemo da ćemo taj dan u našoj sredini imati pionira misionarskog života u Bengaliji oca Antu Gabrića. Premda je sa slanjem obavijesti bilo gotovo pet minuta prije dvanaest, vijest je ipak pukla i glas se brzo raznio ne samo po Bochumu nego i okolicom.

U subotu 10. studenog 1984. u 16 sati crkva sv. Marije postade puna. U pratnji župnika vel. Branka Šimovića otac Ante Gabrić ulazi u crkvu, do oltara. Tiho pozdravlja svog euharistijskog Spasitelja i započinje razgovor s vjernicima. Razgovor je tekao u više pravaca, spontano i toplo, jer je otac Ante upravo takav, pun jednostavnosti i mirnoće. Otkriva nam svoju tajnu zašto i nakon 47 godina života u Bengaliji nije zaboravio svoj tečni i pjevni hrvatski jezik: „**Ja sa svojim anđelom razgovaram uvijek hrvatski.**” Nećemo sad pitati kako je s nama ovdje u SR Njemačkoj, s našom djecom i hrvatskim jezikom.

Iza razgovora slijedilo je euharistijsko slavlje. U kratkoj homiliji otac Ante stavio nam je na srce domovinske događaje – Nacionalni euharistijski kongres – koji ne smije biti samo sjećanje na prošlost nego neprestana jeka u našoj svakidašnjici. Radosno je izjavio kako u našoj domovini ima još vjere u narodu, ali okliznule su mu se i suze s tvrdnjom da ima još i grijeha. Taj naš mali narod ubijali su kroz povijest, ali je mnogo gore što se on sam ubija. Zašto se bojati života?

Slijedile su još mnoge poticajne riječi. Sami dugujemo odgovor.

Pošli smo u dvoranu Kath. Jugendhaus uz našu misiju s našim te večeri najvrljijim gostom, ocem Antom. Mnogi su bili razočarani jer dvorana nije mogla primiti sve posjetitelje. Nismo očekivali toliki odaziv, a čini se da je jasno tko je krivac tome: jedan skromni isusovac u bijelom habitu, bosonog, malo pogrbljen od nošenja bicikla na leđima za vrijeme dugih bengalskih kiša, koji sav svoj život daje za naviještanje Radosne vijesti, porijeklom iz dragog nam Metkovića.

U dvorani župnik pozdravlja i ispričava se onima koji su bili iza vrata, otvara proslavu povodom 130. obljetnice smrti hrvatskog skladatelja Vatroslava Lisinskog. Čini mi se da još svi ne znaju da folklorna grupa Hrv. kat. misije Bochum nosi ime ovog velikana, pa je to upravo razlog ovom slavlju. Dječji zbor naše misije prenio nam je pjesmu „Prosto zrakom” koju je V. Lisinski komponirao upravo u župnom dvoru Marije Bistrice. U brižno pripremljenom referatu studentica Marija Šimović upoznala nas je s osobom i djelom skladatelja. Zatim su folklorne grupe iz susjednih misija: Essen, Hagen, Wuppertal i domaćini svojom osobnošću i vitalnošću pokazali kako se folklor, to narodno blago, njeguje ovdje u tuđini.

Za ples i razonodu svirali su VIS „Vrapci” iz Gelsenkirchena. Za najpotrebnije u Bengaliji vjernici su na euharistijskom slavlju darovali ocu Anti 2.000.– DM. Lucija Zovko

GIESSEN

Posjet misionara o. A. Gabrića misiji

Za blagdan Krista Kralja, 25. studenoga o. g., Hrvatska katolička misija Giessen imala je dragoga gosta u osobi o. Ante Gabrića, misionara iz Indije. Tu rijetku prigodu da se susretnu s o. Gabrićem iskoristili su naši vjernici i nemali broj njihovih njemačkih prijatelja u Giessenu, Bad Nauheimu, Niddi i Bad Vilbelu za upoznavanje sa životom Crkve u dalekoj Indiji i za svoje duhovno bogaćenje.

O. Ante je već uoči blagdana zajedno sa župnikom fra Josipom Bebićem (inače svojim sumještanimom) pohodio naše sunarodnjake u filijali Nidda i s njima slavio sv. Misu. Mnogi od pristunih su prije sv. Mise pred o. Antom obavili sakramenat pomirenja, a njegovu zanimljivu propovijed župnik je prevodio prisutnim njemačkim vjernicima. Nakon sv. Mise susret s o. Gabrićem se nastavio na zajedničkoj večeri, na kojoj je bio sakupljen novčani prilog i predan o. Gabriću za potrebne u njegovoj misiji u Indiji.

Sutradan, na blagdan Krista Kralja, o. Gabrić je posjetio filijalu Bad Vilbel. Tu je također s našim ljudima slavio sv. Misu, a zatim se morao odazvati pozivu da prisustvuje ručku koji mu je bio priređen. I ovdje su mu domaćini poklonili novčani prilog za njegove Indijce.

Istoga dana poslije podne o. Gabrić se susreo s našim ljudima u samom Giessenu. Prvo u crkvi na sv. Misi koju je celebrirao zajedno sa župnikom i gostom o. Ivom Blajićem. Na početku bogoslužja o. Antu je pozdravila djevojčica Kristina Ilić i među ostalim mu rekla: „Za vašu djecu u Indiji, mi djeca i mladi, skupili smo, odričući se bombona, čokolade i ostalih slatkiša prilog od 270.– DM. Puno ih pozdravite i nemojte zaboraviti obrijati tigrovima brkove i zmijama otkinuti repove, ako želite da i mi dođemo k vama!”

Nakon sv. Mise velika dvorana u sklopu crkve Sv. Alberta bila je pretijesna da primi sve one koji su željeli vidjeti dia-filmove i čuti nešto više od o. Ante o njegovom životu i misionarskom radu, te o Crkvi u Indiji. Njemačkim prijateljima naših vjernika i nekolicini Španjolaca predavanje o. Ante i njegove odgovore na brojna pitanja koja su mu bila postavljena simultano je na njemački prevodila gđica Ivanka Zidarić. Ostale djevojke iz vjeronaučne skupine misije Giessen: Žana, Dijana, Janja, Anđa, Mara i Silva požrtvovano su posluživale prisutne kavom, pićem i kolačima za vrijeme igranja tombole i održavanja male zabave što je također bilo predviđeno u programu ovog susreta. Mlađi su dali oduška srcu i mladosti kroz ples i kola uz ugodnu glazbu i domaću pjesmu u izvođenju vokalno-instrumentalnog sastava „Veseli Slavonci”. Ukupan prihod od tombole bio je predan o. Gabriću zajedno s dobrovoljnim prilogom koji su vjernici sakupi-

Bochumskim mališanima koji su uživali u nazočnosti i pripovijedanju o. Ante Gabrića naš poznati misionar je rekao „da on sa svojim anđelom čuvarom uvijek razgovara hrvatski” i potakao ih da ne zaborave svoga materinskog jezika

FRANKFURT/M.

Dječjem vrtiću već deset godina

Skromno, ali dopadljivo, obilježile su splitske školske sestre 5. 12. 1984. godine desetu obljetnicu postojanja **Međunarodnog dječjeg vrtića** koji one vode u sastavu Hrvatske kat. misije Frankfurt. Kako je ta obljetnica pala u adventsko vrijeme i uoči blagdana sv. Nikole, to su sestre i njihove suradnice u program proslave unijele ta sva tri elementa. Naravno da su u središtu proslave bili mališani, njih pedesetak. Njima je „Sv. Nikola“ podijelio ukusne darove koje su pripremile sestre i odgojiteljice. A oni su se svojim „tetama“ (tako naime djeca u vrtiću zovu svoje odgojiteljice), svećenicima, roditeljima, karitasovim predstavnicima (vrtić je u nadležnosti frankfurtskog karitasa!) odužili skladnim pjevanjem na njemačkom i hrvatskom jeziku i **božićnim igrokazom** koji je raspoložio i nasmijao sve nazočne. Djeca su odraslima htjela dočarati Badnju večer u Betlehemu. Josip (petogodišnjak!) traži za svoju zaručnicu Mariju (četverogodišnja djevojčica!) koja je trudna mjesto u betlehemske gostionice. Ali za njih nema mjesta u svratištu, jer nemaju čim platiti smještaja, pa sveti zaručnici moraju u štalu, među ovce ustvari k djeci pod ovčijim ruhom.

„Josip“ i „Marija“ iz božićnog igrokaza

(nastavak s prednje str.)

li u kolekti za vrijeme sv. Mise u Giessenu, te s još 170.- DM koje su mladi naknadno sakupili.

Ukupno su vjernici s područja Hrv. kat. misije Giessen (Bad Vilbel, Bad Nauheim, Nidda i Giessen) sa svojim prijateljima Nijemcima i Španjolcima poklonili o. Gabriću 3900.- DM, mali ali od srca darovani dar za ono more siromaštva u kojemu o. Ante živi i djeluje, te kao mali znak zahvalnosti njemu za ozračje u kojemu smo zajedno s njim ove godine proslavili blagdan Krista Kralja.

Pero Lovrić

Djeca iz misijskog vrtića govore i pjevaju dvojezično: hrvatski i njemački. Na slici: mališani sa svojim „tetama“.

U svom izlaganju o povijesti vrtića voditelj misije Frankfurt p. R. Begić vrlo se pohvalno izrazio o njegovu radu. Treba spomenuti da je kroz ovaj vrtić dosada prošlo više stotina gastarbajterske djece (na veliku radost njihovih roditelja!), uglavnom hrvatske narodnosti. Ali vrtić pohađaju i muslimanska, francuska i turska djeca (Crkva u svom pomaganju čovjeku ne zna za isključivost!), u manjem broju, dakako. Zato sa sestrama cjelodnevnu brigu o djeci vode i njemačke odgojiteljice.

Dobre želje i čestitke u povodu 10. obljetnice izreko je i provincijal splitskih franjevac f. Šimun Šipić i gospodin Menne, referent za inozemce pri frankfurtskom karitasu. Kroz dvosatni program vodila je vrlo spretno s. Radoslava Bralo, voditeljica vrtića.

Nadamo se da će s. Radoslava, s. Kruna, gospođa Nada, Frau Kneist i Frau Rot svoj plemeniti posao odgajanja djece u vrtiću nastaviti s istom ljubavlju, predanjem i služenjem i u drugom desetljeću. Čestitamo!

Iv.

Mladi razmišljaju

Kako zamišljate svećenika?

Jedan od vjeroučitelja u misiji Frankfurt dao je svojim vjeroučenicima za domaći rad obradu teme „Kako zamišljate svećenika“. Izabrali smo između prispjelih odgovora ovaj Irene Ciglar, učenice 7. razreda, koji zbog njegove aktualnosti donosimo u cijelosti.

Svatko od nas ima dobre i loše osobine, to je karakteristika svakoga čovjeka. Jedan svećenik može također imati loše osobine, to je čisto normalno. Mi griješimo kad razgovarajući o svećenicima kažemo da su uvijek pravedni, da ne griješe, da se stalno mole. Događa se da oni ne kontaktiraju dovoljno s ljudima i da žive svoj život, da tjeraju svoj život, kako se redovito kaže. Ovo je možda malo pretjerano ali ima sigurno mladih ljudi koji o svećenicima tako misle.

Svećenik je čovjek kao i mi, te mi od njega ne možemo očekivati čudo. Po mom mišljenju svećenici bi prvenstveno trebali biti smireni, a ne agresivni, trebaju se brinuti o crkvenoj zajednici, održavati razumljive i poučne propovijedi i pokušavati što uže povezati s

Crkvom nas mlade. No, osim toga, trebali bi imati vremena i izvan svojih dužnosti, te se približiti narodu, razgovarati s njim otvoreno, biti ljubazni, vedri, svježi, morali bi imati smisla za humor i biti okretni i spretni u svemu. Moraju imati načina u prilaženju vjernicima, jer nije isto razgovarati s djetetom i odraslom osobom. Svatko od nas ima svoje planove i shvaćanja te nije lako svima ugoditi. Dobar će svećenik organizirati priredbu, sastanak, izlet i slično tako da će zadovoljiti većinu prisutnih. Tim će u svakom slučaju steći poštovanje i priznanje u narodu. Dobro je da svećenik upozna svoje vjernike sa svojim planovima i namjerama pa da onda s njima pokuša nešto zajednički poduzeti. Svećenici bi trebali biti spremni da pomognu svakome tko je u nevolji, ukoliko to mogu. Svi bi vjernici za njih morali biti jednako važni i ne bi smio imati svoje omiljele vjernike. Ukoliko su mu neki vjernici ipak draži, to bi on trebao zadržati za sebe, a ne pokazivati na vani. Svećenici su svima nama vrlo potrebni.

BAYREUTH

Dan stranca u znaku
kršćanskog bratstva

Na blagdan sv. Martina 11. prosinca 1984., zajedničkom sv. Misom u župnoj crkvi (Schlosskirche) u Bayreuthu, svečano smo proslavili Dan stranaca.

Grupa odraslih i djece, obučena u prekrasne narodne nošnje iz različitih krajeva naše domovine, reprezentirala je prisutnost svojih sunarodnjaka na zajedničkoj pučkoj Misi, koju je predvodio župnik p. Keiling, a s njim su koncelebrirali njegov kapelan p. Lapat i naš dušobrižnik p. Stjepan Pavoković.

Kod ove sv. Mise propovijedao je praktikant teologije gospodin Joachim Wild koji je u svojem razmišljanju pokušao vjernost, razumijevanje i ljubav sv. Martina prema bližnjemu usporediti s današnjim vremenom ekonomske krize, koja isto tako od svakog pojedinca zahtijeva spremnost za razumijevanje i obzir prema bližnjemu, susjedu, a pogotovo prema strancima, koji su kako nam je poznato ponajviše ovom krizom pogođeni. Propovjednik je pružio mogućnost svima prisutnima da malo dublje porazmisle o svojoj kršćanskoj vjeri, solidarnosti, razumijevanju i ljubavi prema bližnjemu, i o tom što su kao kršćani prema evanđelju dužni činiti.

U svojem zahvalnom govoru rekao je naš dušobrižnik p. Pavoković da se Sin Božji ro-

Naše narodne nošnje, posebno na misnim slavljenjima kao u Bayreuthu, upečatljivo pokazuju Nijemcima tko smo i odakle smo

dio i dao na križ razapeti za sve ljude, te da smo po njemu svi postali braća i sestre, a kao kršćani nosimo zajedničko ime Sina našega Nebeskog Oca. Stoga nije nikakva slučajnost da, gledano sa stanovišta vjere, u Crkvi ne postoje stranci i domaći, nego samo ljudi koji se razlikuju po svojoj kulturi i jeziku.

Iz gore navedene činjenice slijedi, da smo kao kršćani i braća dužni ljubiti i poštivati svojega bližnjega kao samoga sebe.

S pjesmom „Čuj nas, Majko“ završili smo ovu zajedničku Misu i razišli se sa željom za još češćim ovakvim i sličnim susretima.

Pavo Mikić

BERLIN

Ludwigsburški kuglaši u misiji

Krajem studenoga ove godine posjetili su Hrvatsku misiju u Berlinu, zapravo njen ogranak „B. C. Croatiju“, kuglaši „K. K. Croatije“ iz Ludwigsburga. To međusobno posjećivanje kuglaša ovih dviju Croatija tra-

je već dvije godine. Za to su najviše zaslužni misionari p. Mirko Marić (Ludwigsburg) i p. Ivan Dotur (Berlin). Iako umorni od puta ludwigsburški su kuglaši postigli zapažene rezultate u kuglaškom nadmetanju s domaćinima. Naime, 24. studenoga održano je uobičajeno božićno natjecanje berlinskih kuglaša učlanjenih u „B. C. Croatia“ na kojem su sudjelovali i prijatelji iz Ludwigsburga.

Zagrebački kvartet „Studio“ otpjevao je nekoliko pjesama u berlinskoj misiji. Na slici: članovi kvarteta i misionari u raspjevanom „štimungu“.

Poslije naporne športske borbe okupili smo se u velikoj dvorani našega centra da se okrijepimo, porazgovaramo i učvrstimo postojeće dobre odnose. Svi su igrači nagrađeni ukusnim peharima. Cijela svečanost bila je uljepšana nastupom misijske folklorne grupe.

Posebno nas je oduševio i iznenadio dolazak poznatog kvarteta „Studio“ iz Zagreba koji je na veliko zadovoljstvo svih prisutnih otpjevao nekoliko pjesama iz svoga bogatog repertoara. Vrlo su se lijepo izrazili o našoj „fešti“.

U nedjelju 25. 11. kuglaši iz Ludwigsburga pošli su kući. Svima nam je teško pao taj rastanak, no suradnja će teći dalje. Gospodin Anić, predsjednik „K. K. Croatije“ iz Ludwigsburga, očito dirnut berlinskom susretljivošću, obećao je da će na proljetnom susretu u Ludwigsburgu učiniti sve da nam se dostojno oduži. Istog je mišljenja i potpredsjednik Jure Katura kao i ostali članovi kuglaškog kluba. Spomenimo da „K. K. Croatia“ iz Ludwigsburga ima 26 članova, da se natječe u gradskoj ligi Stuttgarta, da je 1983. godina bila prva u svojoj skupini, a da je sada član B-lige. Kuglanu za trening plaćaju sami, a mjesečna im članarina iznosi 20 maraka. Ovo ukratko o posjetu naših prijatelja. Bilo bi nam drago pročitati u „Živoj zajednici“ izvještaje o sličnoj suradnji drugih hrvatskih klubova i društava. Ivek Milčec

MÜNCHEN

Ljudi i stanovi bogatiji za - knjigu

Glavna dvorana Hrvatske katoličke misije u Münchenu, Schwanthalerstrasse 98, bila je od 7. do 9. prosinca 1984. godine iznimno lijepa. Krasni motivi iz hrvatske crkvene i narodne povijesti kao i umjetničke slike na zidovima dvorane stvarale su vrlo zgodan i lepršav ambijent knjigama (biblijskog, vjerskog, povijesnog i beletrističkog sadržaja) koje je izlagala „Živa zajednica“.

Pred oko dvije stotine naslova domovinskih izdavača, na čelu s Kršćanskom sadašnjosti i Nakladnim zavodom Matice hrvatske, prošlo je tih dana više stotina znatiželjnika i poštivalatelja pisane riječi. Neki su se dugo zadržavali pred izloženim knjigama, listali ih i gledali, a i kupovali po vlastitoj želji, dok su drugi pitali izlagače što je najvrednije na izložbi. To su onda nabavljali „za se, za svoju djecu i da vrijednu knjigu imaju u svom stanu“, kako su obično govorili.

Izložbu je 7. 12. otvorio voditelj münchenke misije p. Josip Zrnčić poslije pubudnog nagovora i blagoslovne molitve. Potom je p. Ignacije Vugdelija održao predavanje na temu: „Što bi bilo od čovječanstva da knjige nije bilo“. Brojna je publika vrlo pažljivo slušala predavačovo izlaganje u kojem je, između ostaloga, rekao: „... Narod koji knjigu ne voli i ne čita ostaje nepismen i zaostao... Hrvatski je narod i u teškim i krvavim stoljećima poštivao knjigu i imao je uza se. Sjetimo se biblije, molitvenika, pjesmarica... Te su mu knjige davale snagu da izdrži... A danas,

U Münchenu su naši vjernici vidjeli i nabavili lijep broj vrlo vrijednih knjiga na hrvatskom

kada i dobrih knjiga ima dovoljno, naši ih ljudi malo nabavljaju i malo čitaju. Živa šteta! Stanovi su nam puni televizora u boji, tranzistora, gramofona, stereo-uređaja i drugih tehničkih naprava, dok je pravu knjigu zapravo teško naći u našim domovima! Da knjige nije bilo, čovječanstvo bi se još nalazilo u kulturnim potočjima. Treba puno čitati i često razgovarati s pametnim i dobrim ljudima koji su svoje znanje i shvaćanje zapisali u knjige, i rasti u ljudstvu, kulturi, vjери“.

To isto predavanje ponovio je p. Ignacije u dva naredna dana pred još većim brojem slušatelja i donekle doprinio da su naši ljudi nabavili lijep broj ponuđenih knjiga, posebno onih religioznog i hrvatsko-povijesnog sadržaja. Tako su mnogi naši ljudi i njihovi stanovi u Münchenu postali, zahvaljujući ovoj uspješnoj izložbi, bogatiji za jednu ili više knjiga. A knjiga je stvarno bogatstvo. Za uspjeh ove izložbe u Münchenu vrlo su zaslužni susretljivi, poduzetni i marljivi misijski svećenici. Iv.

Katolička riječ na hrvatskom preko WDR-a u 1985. godini

U prostorijama Naddušobrižničkog ureda u Frankfurtu na Majni održan je 11. 12. 1984. godine sastanak hrvatskih misionara u SR Njemačkoj koji su zaduženi za duhovni program na Zapadnonjemačkom radiju (WDR) u Kölnu s patrom H. J. dr. Burbachom, katoličkim zastupnikom za radio i televiziju kod iste postaje. U višesatnoj radnoj atmosferi iskrsnula su neka vrlo zanimljiva pitanja kao: zašto ne bi neki hrvatski biskup održao Nedjeljnu riječ (Wort zum Sonntag); kako dobiti više vremena za religiozne programe na hrvatskom jeziku; ne bi li se njemačko-hrvatsko bogoslužje također moglo prenositi preko radija; ne bi li duhovna riječ hrvatskih katoličkih svećenika i biskupa mogla pratiti crkvenu godinu (korizma, došašće, Duhovi) i slično. Gospodin Burbach je obećao da će učiniti sve da se ta i druga opravdana potraživanja hrvatskih pastoralaca koji su izabrani ili imenovani za duhovni rad na WDR-u po mogućnosti i ostvare.

Kao što je poznato, WDR emitira svakoga dana na ultrakratkim valovima (od 18.20 do 19.00 sati) program za radnike iz Jugoslavije zaposlene u SR Njemačkoj na njihovim jezicima. Svake subote, pri kraju emisije, na

programu je petominutna religiozna riječ Katoličke i Pravoslavne Crkve te Muslimanske zajednice na odgovarajućem jeziku. Govori predstavnika tih triju vjerskih zajednica su naizmjenični. Bilo bi nepošteno ne reći da je do tih pet subotnjih minuta došlo najviše zalaganjem Hrvatskog naddušobrižničkog ureda i da su među onima kojima je do te religiozne riječi stalo najbrojniji hrvatski katolici. To toliko! Da se zna!

Svake, dakle, treće subote spomenuti Kölnski radio (tako ga naš svijet voli zvati) emitira religiozni katolički prilog na hrvatskom. Donosimo za svoje čitatelje točne nadnevke emitiranja duhovne, katoličke riječi na hrvatskom te imena katoličkih svećenika i biskupa koji će u 1985. godini održati svoje duhovne nagovore na WDR-u:

5. 1.1985.: p. Ante Anić, Köln

26. 1.1985.: p. Miroslav Barun, Baden-Baden

16. 2.1985.: p. dr. Pavao Žmire, Stuttgart

9. 3.1985.: p. Ignacije Vugdelija, Frankfurt/M.

30. 3.1985.: p. Mirko Gregov, Gelsenkirchen

7. 4.1985.: p. dr. Luka Markešić, Sarajevo

20. 4.1985.: p. Mato Kljajić, Aachen

11. 5.1985.: vlč. Ante Kutleša, Braunschweig

8. 6.1985.: p. Bernardo Dukić, Frankfurt/M.

29. 6.1985.: p. Josip Zrnčić, München

20. 7.1985.: p. Miroslav Barun, Baden-Baden

10. 8.1985.: p. dr. Pavao Žmire, Stuttgart

7. 9.1985.: p. Ignacije Vugdelija, Frankfurt/M.

28. 9.1985.: p. Mirko Gregov, Gelsenkirchen

19.10.1985.: p. Mato Kljajić, Aachen

16.11.1985.: vlč. Ante Kutleša, Braunschweig

14.12.1985.: p. Bernardo Dukić, Frankfurt/M.

25.12.1985.: kardinal Franjo Kuharić, Zagreb

4. 1.1986.: p. Josip Zrnčić, München Iv.

CRTICE IZ ŽIVOTA NAŠIH ISELJENIKA

„Bosanski konzulat“

Na telefonsku molbu Ilije pošao fra Jure da smiri svađu, a kako je bio sunčan dan, pridruže mu se fra Gabro i fra Luka. „Požurimo se!“, govori on, „bosanski konzulat je podalje!“ Fra Gabru muče kurje oči pa će otresito: „A di je ikad postojala bosanski konzulat?“

S obje strane mosta vidi se panorama bogatog grada: solidne građanske palače, tornjići starih crkava, blještavi neboderi od stakla i betona, a nad njima katedrala svetog Bartola, koju naš narod nedjeljom lako ispuni, da se Nijemci samo čude.

„Kaki ste vi fratri“, gleda ih fra Jure, „pa ne znate, da je prid 500 godina Katarina Kosača, posljednja kraljica Bosne, franjevačka trećoredica, držala u Rimu, uz franjevačku crkvu Ara Coeli, dvor i konzulat? E, kolko sam put gazija po njenoj grobnoj ploči dok san študira u Rimu!“ Fra Gabro će drsko: „Bome, neš više po njoj gazit! Fratri su nedavno podigli mramor s poda uz stup glavne lađe!“

„Evala, Gabro, ova ti je dobra!“ veli Jure pa se ogleda. „Evo nas odma' ondi. Ima tu dake kućerina za strance, sad većinom za ljude iz Bosne, nije baš najlipša i komotna, al se ondi vavik nađe sobičak za sto-dvista maraka, pa šta 'š više?“

Konzulati imaju sjedišta obično u otmjenim palačama. „To valjda zato“, govori Jure, „da opravdaju, zašto radnik u tuđini mora svaki par godina minjat pasoš za sto maraka! Il si ikad vidija nekog od konzulata kod bidnika u zatvoru, u bolnici il na sudu?“ Ali „bosanski konzulat“ bio je stara, zapuštena zgradurina uz koju se čovjek plaši, il da će mu s krova cigla pasti na glavu ili da iza vrata netko ne vikne: pare il život!

„Nekoć ga zvali 'rumunjski konzulat“, priča dalje fra Jure, „jer je domar bija neki naš Vla' od Negotina, pa on dovuka na stan same Kobilanoviće, Menčuloviće i Dimitrikiće, koji čakulaju rumunjski. Kašnje vodiya zgradu Aca iz Šapca, dok ga gazda, neki Čifut, ni potira zbog pronevire u Jugu. A sad, eto, komandira tu naš Ilija iz Jajca, koji odma nastanija same Bosance – i tako ljudi vele: „bosanski konzulat!“ Ilija vrši policijske prijave, kontrolira pasoše, ubire stanarinu. Tu se sastaju Bosanci, slave svetog Ivu, veselē se, napiju, a,

evo, juče se poboli“. Fra Luka će mirno Gabri: „Jesi l' ponija pištolj iz Čikaga?“ Jure ih miri: „Ne nose pravi Bosanci nikad pištolj, kod nji' konta samo nož!“ „Kakog li čuda“, smije se Gabro, „već su im kraljevi imali nožinu u grbu!“

Kad su na vratima tamnog hodnika konačno našli natpis „Hausmeister“, pokucali pa ušli. Fra Jure će domaćinu: „E moj Ilija, ni' ovdi ni lako radit!“ Ilija, ponosna ljudina otvorena pogleda, kao bor s Vlašića, odvrati čvrsto: „A ko ovdi radi? Ja sam tesar, ovo samo honorarno, da se kesa dopuni!“ „Honorarni konzul!“ – smije se fra Jure.

Ilija iznese nešto krepke šljive. „Prečasnij ujac, slavili ljudi rođendan, došli pod gas i potukli se. Kad ja počeo miriti, odkad sam ja ovdi, mora bit red u kući, skoči na me nožem jedan iz Tuzle. Ništa, s jednim šamarom ja njega smirim. Jesmo l' Bosanci, velim mu, idemo li svi našem svetom Ivi u Podmilačje? Al on uzeo vikat da će se osvetit za šamar. Tako ja sad tebe, ujače, molim da mu kažeš jednu ozbiljnu, inače će biti krvi!“

„Vidi ti njega“, čudi se Jure, „viđam ja Matu u crkvi, klanja se i moli prid oltarom ka' da je svetac“. Fra Gabro plane: „Pobožnjakoviće nikad trpit nisam moga'! Budi virnik, popij kad se pruži prilika, udari i šakom ak' baš moraš, al nemoj 'vako!“ Kako je pod Rumunjima i pod Acom često dolazila policija u kuću zbog 'turista' i svih onih 'na crno', plaši se sad Ilija da opet ne počne stari džumbus.

Mato, sitan i bojažljiv, postao pred 'ujacima' još manji, uplašio ih se više neg milicije u Tuzli. Fra Jure ga najprije izgrdi na pasja kola, ali kad je onaj uzeo kukati i moliti za oprostjenje, fra Jure ga zagrli pa mu šapne: „Brate, ajd budi pošten i ne griši više dušu!“ Popili oni zajedno još dvije-tri rakije, pa se razišli. Na povratku veli fra Luka, kao za sebe: „A kojeg će im vruga, Bože mi prosti, vavik nož u šakama? Valjda im to ostalo iz turskih vrimenta!“ Onda mu se lice razvedri: „Ka' dite, vodiya me čaća u Split na utakmice. Kazivali ljudi u stadiju za bosanske nogometaše da uvik nose uza se nož, al ne da nekog ubodu! Kad bi koji Splićanin uspija prispit s loptom prid njov gol, onaj iz Sarajeva takne nožem gumicu na gaćicama, pa jadni ajdukaš namisto lopte mora držat gaće, da ne ostane gô prid svitom!“ Fra Gabru opet bole noge pa ga sve ljuti:

Ivo Hladek, socijalni radnik

„Ja bi sve te siledžije strpa' u velik top pa i' posla na misec!“ „Gabro, ti si ka' oni gvardijan iz Monte Casale!“ veli fra Jure. Nisu naši ljudi gori od drugi', al, eto, starci moraju uvik čakulat, a novine zloga pisat. Pobodu se i Nimci i Francuzi i Amerikanci! Al to nikog ne zanima, makar Merikanac ubio šest divojaka najednom! Al, Bože sačuvaj, kad mi stranci štogod nevaljalog učinimo, odma' piše Bildcajtung s velikim slovima: Jugoslawe! Italiener! Türke!“ Kad su prešli Majnu, zapali fra Luka opet 'lor-da' pa pita: „A kako je bilo ono, molim te, s gvardijanom i svetim Franom?“ Fra Jure stane nasred mosta, pogleda večernju siluetu grada pa će ozbiljno: „Vratija se jedne večeri sveti Frano s puta u samostan Monte Casale, na plećima mu omašna vrića s bilim kruvom i crnim vinom – dobra večera za gladne fratriće! Al gvardijan se uze odma' falit kako je jutros potira junački neka tri razbojnika, jer da su došli u samostan pa drsko molili štogod za pojist. Nato će Frano: „Anđelko, ajd odma' s ovom vrićom rane i pića, pa je podaj onoj trojici što si i' gladne odavde potira i zamoli i' za oprostjenje, jer si bija grub prema svojoj braći.“ Gvardijan se brani: 'Ma, Franjo, to su lupeži i dangube, koji nožem napadaju putnike, eto, grišnici!' Franjo klekne prid Anđelkom na голу zemlju: 'Anđelko, Bog nam šalje grišnike da im pomognemo, a ne da i' vridamo i od nas tiramo ka' bisne živine!“

Kad su stigli do centra, a bio je već mrak, veli fra Jure braći: „Svi smo grišnici, ko više ko manje, al mi fratri moramo tišit i pomagat svakog, bio on poštenjačina ka', bosanski konzul' Ilija il ona kukavica iz Tuzle. Nismo milicija, da čovika za svaku 'Vilu Velebita' il 'Marjane, Marjane' tiramo u pržun!“ Fra Luka bocne Gabru: „Il da i' zbog noža topom šaljemo na misec!“

Izložba Jose Anzulovića u Göppingenu

More i krš kao nadahnuće

Vodstvo Hrvatske katoličke misije u Göppingenu ustupilo je dio svog misijskog prostora hrvatskom slikaru Josi Anzuloviću iz Novigrada kraj Zadra za njegovu samostalnu izložbu. Time je našem umjetniku, po drugi put, omogućeno da se sa svojim umjetničkim radovima predstavi njemačkoj publici a i našim sunarodnjacima koji žive i rade u Göppingenu i njegovoj okolici. Zainteresirani su imali priliku, od 7. do 18.11.1984., vidjeti oko stotinu slika, skica i crteža koji su bili izloženi u dvjema dvoranama i svrstani pod dva naslova: **Podmorski krajolici novigradskog mora** (Meereslandschaften aus Novigrad bei Zadar) i **Podvelebitski krajolici** (Landschaften bei Velebit).

Ovdje je riječ o slikaru koji uspješno slika sve – pa i novčanice. Rođen je u Novigradu kraj Zadra god. 1938. Završio je četiri razreda gimnazije i položio malu maturu u Zadru, u nadbiskupskom sjemeništu „Zmajević“, a srednju grafičku školu svršava u Zagrebu. Opredivio se za tu školu, jer je volio crtati. Da bi ga otac školovao, morao je prodavati dijelove zemlje, a na kraju i sam šivati stroj. Sav se posvećuje slici i crtanju, a crta sve što je između, kako on sam kaže, neba i zemlje.

Do sada je uspješno izlagao u Zadru 1965. i 1968., Zagrebu 1969., Novigradu 1969., 1972. i 1974., Strassburgu 1976., kada mu je dodijeljen „Grand prix d'Europe“ i Stuttgartu 1984.

U Anzulovićevu opus dominantnu ulogu zauzima Novigrad i njegova okolica – taj mali prostor koji je ukliješten između Velebita i novigradskog mora. To je podneblje neiscrpna riznica njegovih slikarskih nadahnuća u kojima on nalazi svu ljepotu, dra-

Umjetnik Josi Anzulović tumači posjetiteljima svoje izložbe u Göppingenu „Podmorski krajolici novigradskog mora“

žinu i životnost i kojima se u svojem slikanju ne može načuditi. Sa slikama koje su bile izložene u Göppingenu umjetnik nas je odveo u krš i morske dubine jednog dijela dalmatinskog krajolika. Time nam je htio predložiti svijet iz kojeg je ponikao i u kojem je odrastao.

Posjetioci su s izuzetnom radoznalošću razgledali eksponate iz oba opusa. Ali opus **podvodnim krajolicima novigradskog mora** pobudio je kod publike posebno veliko zanimanje. To je i razumljivo kada se zna da je radove iz tog opusa strana (francuska) kritika ocijenila najvećom ocjenom. To se zbilo god. 1976. kada je našem umjetniku dodijeljena nagrada „Grand prix d'Europe“ (Velika nagrada Evrope). Tada je on izlagao, s još oko pedeset eminentnih umjetnika iz cijeloga svijeta, svoje radove iz opusa **podmorskih krajolika** u poznatoj strasburškoj galeriji „Octave Landwerlin“ pod naslovom

„Svijet tišine“. Nakon tog velikog priznanja u Strassburgu francuska krtika i brojni listovi u kulturnim rubrikama pisali su o Anzulovićevu svijetu tišine kao o nekom čudu i u svakom slučaju kao originalnom i fascinantnom načinu njegova doživljavanja i izražavanja o **morskim nebesima**, u odrazu njegovih snova ostvarenih u eksperimentalnim fakturama. Nema sumnje da su Anzulovićevi radovi, to je pokazala i izložba u Göppingenu, zanimljivi i svojevrsni u predstavljanju svijeta tišine gdje se more i njegovi krajolici ostvaruju u mašti slikareve duše.

I na kraju recimo da je jedan broj posjetilaca htio otkupiti neke izložene slike, ali umjetnik im nije mogao izaći u susret jer ova izložba nije bila komercionalna nego kritičke naravi. K tome, radilo se o slikama koje umjetnik kani izlagati u Wiesbadenu, Parizu i još nekim poznatim galerijama diljem Evrope.

Ante Bilokapić

NAŠI POKOJNICI

† Norbert Amann

Nakon duge i teške bolesti usnuo je u Gospodinu 9. prosinca 1984. g. u Ulmu, **Norbert Amann** župnik iz Oberkirchberga kod Ulma, u 61. g. života.

Pokojnik je rođen 18. ožujka 1924. g. u Apatinu. Teologiju je završio u Rimu gdje je 10. studenoga 1948. g. zaređen za svećenika. Bio je član rottenburške biskupije u kojoj je obavljao dužnost kapelana u Gundelsheimu/Neckar od 1954–1961., kada je imenovan za župnika Oberkirchberga.

Na posljednji ispraćaj posmrtnih ostataka župnika Amanna okupilo se mnogo djece i župljana svih dobi i staleža, mnogobrojna rodbina, prijatelji, znanci i šezdesetak svećenika, što Nijemaca što Hrvata, iz njemačke i hrvatske pastve.

Oficij za pokojne, Misa, prigodne pjesme dobro uvijekbanog župskog zbora i prigodni nagovori govorili su o uskrснуću od mrtvih i

† Norbert Amann

o ljudsko-svećenčkim vrlinama pokojnog župnika. Jedan od govornika je rekao: „Vjeronauka nije nikada propustio. Svećenici su izlazili u susret. Sve je volio i za svakoga se zanimao“.

Njegovu bratu msgr. Raimundu Amannu, direktoru za strane svećenike pri Biskupskoj konferenciji Njemačke, te sestrama Riti i Felicitu, zetu Fridtzu Hofmannu kao i mnogobrojnoj rodbini izražavamo svoje duboko suosjećanje.

Gospodine, primi svećenika Norberta u vječne stanove i nagradi ga vječnom nagradom za vjersko svjedočenje i svećeničko služenje tvojim vjernicima.

p. Berislav Nikić, misionar

† Stipi Ljubas na spomen

Prošla je tužna godina dana kako si nas napustio, dragi brate, djevere i striko. Počivaj u miru Božjem! Bog ti bio vječna radost i nagrada. Na te misle i za te mole tvoji: brat Niko, snaha Ančica i njihova djeca Tomislav i Nikol.

Nijemci odlikovali hrvatskog liječnika

Predsjednik SR Njemačke odlikovao je u listopadu 1984. godine „Velikim križem za zasluge 1. reda“ hrvatskog liječnika **dr. Zvonimira Pavlinića**, voditelja Njemačkoga putničkog ureda u Rimu. Koliko nam je poznato, ovo je prvi slučaj da je jedan Hrvat primio tako veliko njemačko odličje.

Dr. Zvonimir Pavlinić rođen je 1925. godine u zagrebačkoj nadbiskupiji. Od 1946–1950. godine studirao je teologiju na Germanicum u Rimu gdje je i završio studij filozofije. U Münsteru i Münchenu završio je studij medicine i psihologije. Dugogodišnji je voditelj navedenog putničkog ureda. Pretprošle godine odlikovao ga je Sv. Otac „Viteškim ordenom sv. Grgura Velikoga“. Član je Vatikanske komisije za pastoral turizma i Njemačke komisije za dušobrižništvo hodočasnika. Čestitamo!

Dr. Zvonimir Pavlinić na prijemu kod Sv. Oca Ivana Pavla II
Dr. Pavlinić im Gespräch mit Heiligem Vater

Hohe Auszeichnung für Dr. Zvonimir Pavlinić

Dr. Zvonimir Pavlinić, Geschäftsführer der Deutsches Reisebüro S. r. l. i. in Rom, erhielt jetzt vom deutschen Botschafter in Italien, Dr. Lothar Lahn, das Verdienstkreuz 1. Klasse des Verdienstordens der Bundesrepublik Deutschland. Diese Ehrung erfolgte im Rahmen der Festveranstaltung zum 30jährigen Jubiläum des DER Rom, an der namhafte Repräsentanten aus den verschiedensten Bereichen des öffentlichen Lebens teilnahmen („Fremdenverkehrswirtschaft“ vom 20. 11. 84.).

**ZZ ŽIVA
ZAJEDNICA**

Herausgeber:

**Kroatisches
Oberseelsorgeamt
in Deutschland**

6000 Frankfurt a. M. 50

An den Drei Steinen 42, Tel. (069) 54 10 46

Verantwortlich: Pater Bernardo Dukić

Redakteur: Pater Ignacije Vugdelija

Redaktionsrat: Ivo Hladek, p. Mato Kljajić,
p. Ljudevit Jeđud, Stanka
Vidačković, p. Jozo Župić

Jahresbezugspreis: DM 10,- + poštarina

Bankverbindung: Konto Nr. 129072 bei der
Stadtsparkasse Frankfurt (BLZ 500 501 02)

Satz: Fotosatz Service Bauriedl
6082 Mörfelden-Walldorf 2

Druck: Scholl + Klug Druckerei GmbH
6082 Mörfelden-Walldorf 1

Diffamierende Angriffe gegen kroatischen Seelsorger energisch zurückgewiesen

Presseerklärung des Ausländerreferats im Bischöflichen Ordinariat Rottenburg-Stuttgart vom 3.12.1984

Nachdem die Titograder Zeitschrift „Pobjeda“ am 16. September 1984 in einem „Notizen aus Stuttgart“ über-schriebenen Beitrag diffamierende Angriffe gegen die Seelsorger der Kroatischen Katholischen Mission Stuttgart verbreitet hatte, haben sich die betroffenen Priester Pater Dr. Pavao Žmire (Leiter der Kroatischen Katholischen Mission Stuttgart), Pater Marinko Vukman und Pater Ante Bilić in einer schriftlichen Erklärung entschieden gegen diese unqualifizierten Attacken verwahrt. Der Text dieser Erklärung liegt dieser Stellungnahme bei.

Das Ausländerreferat des Bischöflichen Ordinariats Rottenburg-Stuttgart stellt sich voll hinter die Erklärung der 3 kroatischen Seelsorger. Die Ausfälle in „Pobjeda“ sind der plumpe Versuch, die Seelsorge an den kroatischen Gastarbeitern in der Diözese Rottenburg-Stuttgart in Mißkredit zu bringen, um so die kroatischen Gläubigen in dieser Diözese einzuschüchtern und vom Besuch der Gottesdienste wie von allen anderen Kontakten zu den Kroatischen Katholischen Missionen abzuhalten. Die Priester und Gläubigen der Kroatischen Katholischen Mission Stuttgart wie auch die der übrigen Kroatischen Katholischen Missionen in der Diözese Rottenburg-Stuttgart dürfen mit unserer uneingeschränkten Unterstützung rechnen, wenn es darum geht, ihr Recht auf die freie Ausübung ihres Glaubens in diesem Land in Anspruch zu nehmen.

*Domkapitular Msgr. Jürgen Adam,
Ausländerreferent*

Postvertriebsstück D 2384 E Gebühr bezahlt:

Scholl + Klug Druckerei GmbH · 6082 Mörfelden-Walldorf